

Technická univerzita v Liberci
FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra: Pedagogiky a psychologie
Studijní program: Pedagogika
Obor: Doplnkové pedagogické studium

Uplatnění absolventů SŠ na trhu práce
**Asserting of the secondary school graduates in the
labour market**

Bakalářská práce: 05–FP–KPP–013

Autor:

Lenka Somerová

Podpis:

.....

Adresa:

Družstevní 1154
58301 Chotěboř

Vedoucí práce: Ing. Marie Židů

Konzultant: -----

Počet

stran	slov	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
47	12 556	4	2	18	7

V Liberci dne: 3. 1. 2006

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce.

V Liberci dne: 3. 1. 2006

Lenka Somerová

Katedra: PEDAGOGIKY A PSYCHOLOGIE

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Lenka Somerová
adresa: Družstevní 1154; 583 01 Chotěboř
obor (kombinace): Souběžné doplňkové pedagogické studium
Název BP: Uplatnění absolventů SŠ na trhu práce
Název BP v angličtině: Asserting of the secondary school graduates in the
labour market
Vedoucí práce: Ing. Marie Židů
Konzultant:
Termín odevzdání: Leden 2006

Pozn. Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty pedagogické TU v Liberci.

V Liberci dne

.....
děkan **vedoucí katedry**

Převzal (diplomant):.....

Datum:

Podpis:

Cíl:

Cíle závěrečné práce je zmapování nabídky SŠ a požadavků trhu práce ve vybraném regionu.

Předpoklady:

Některé instituce předpokládají, že absolventi škol získají uplatnění tím snáze, čím je jejich vzdělání vyšší a širší. Vycházejí z předpokladů, že maturanti z gymnázií nemají problémy se získáním zaměstnání. Informace získané z výrobních organizací i organizací služeb jsou často opačné.

Metody:

Provedení rešerše zaměřené na problematiku uplatnění absolventů SŠ na trhu práce. Současný stav. Analýza a kompilace získaných informací řešené problematiky.

Doporučená literatura:

Učitelské noviny

Odborné vzdělávání informační bulletin Národního ústavu odborného vzdělávání

Učební dokumenty SŠ vybraného regionu

Informační zdroje Úřadu práce v Havlíčkově

Poděkování

Je mi milou povinností poděkovat Ing. Marii Židů za cenné rady a čas, který mé práci věnovala. Děkuji také všem ředitelům škol v okrese Havlíčkův Brod, kteří mi poskytli potřebné učební dokumenty studijních oborů. Poděkování patří pracovníkům Úřadu práce v Havlíčkově Brodě za zprostředkování důležitých informací.

UPLATNĚNÍ ABSOLVENTŮ SŠ NA TRHU PRÁCE

RESUMÉ:

V bakalářské práci se zabývám srovnáním nabídky středních škol s požadavky trhu práce v okrese Havlíčkův Brod. Porovnávám zde profily jednotlivých oborů na odborných, integrovaných a gymnaziálních školách a uplatnění jejich absolventů na trhu práce. Mapuji zde počet a vývoj nabídky pracovních míst celkem. Poskytuji srovnání míst určených pro absolventy s počtem nezaměstnaných absolventů. Provedla jsem též porovnání počtu studentů v posledních ročnících studia s počtem nezaměstnaných absolventů v příslušném roce.

Práce se snaží o komplexní pohled na problematiku nezaměstnanosti. Klade si za cíl upozornit na přesycenost trhu a problémy se zaměstnáváním absolventů. Nastiňuje možné návrhy při řešení nezaměstnanosti absolventů. Zpracovala jsem zde deset středních škol se sedmdesáti pěti obory. Zahrnula jsem zde i důležité informace z Úřadu práce v Havlíčkově Brodě.

ASSERTING OF THE SECONDARY SCHOOL GRADUATES IN THE LABOUR MARKET

SUMMARY:

In my bachelor work I compare the secondary school graduates profile with the labour market demands in Havlíčkův Brod's region.

The profiles of particular fields of graduates' knowledge from vocational schools, integrated schools and from gymnasiums are compared here with their assertion on the labour market. I map out here the amount and the development of job opportunities in sum and bring a comparison between graduates' job opportunities and number of jobless graduates. I made a comparison between students' number in the last school year and the number of jobless graduates in the appropriate year.

My bachelor work is striving after a complex view on the problems with unemployment. It aims to call attention to the saturation of labour market and to problems with graduates' employment. It brings possible solutions of graduates' unemployment. I analysed here 10 secondary schools with 75 study branches. I involved some important information from the Labour Office Havlíčkův Brod in it.

Obsah

<u>1. Úvod</u>	<u>8</u>
<u>2. Teoretická část</u>	<u>10</u>
2.1 Kam do školy	10
2.2 Kvalita vzdělání	13
2.3 Praktické zkušenosti žáků	14
2.4 Absolvent, zaměstnání a nezaměstnanost	16
<u>3. Rozbor středních škol</u>	<u>20</u>
3.1 Gymnázium	20
3.2 Havlíčkovo gymnázium	21
3.3 Vyšší odborná škola a obchodní akademie	22
3.4 Střední průmyslová škola stavební akademika Stanislava Bechyně	23
3.5 Střední zdravotnická škola a vyšší zdravotnická škola	24
3.6 VOŠ, gymnázium, střední sklářská škola, SOU a OU	26
3.7 Obchodní akademie a integrovaná střední škola obchodu a služeb	28
3.8 Střední odborné učiliště technické	30
3.9 Střední odborná škola, SOU zemědělské a technické a učiliště	32
3.10 Gymnázium, VOŠ a integrovaná střední škola	35
<u>4. Uplatnění absolventů škol v okrese Havlíčkův Brod</u>	<u>37</u>
<u>5. Závěr</u>	<u>43</u>
<u>6. Seznam použité literatury</u>	<u>45</u>
<u>7. Přílohy</u>	<u>47</u>
7.1 Seznam příloh	47

Seznam použitých zkratk a symbolů

SŠ	střední škola
SOŠ	střední odborná škola
SOU	střední odborné učiliště
ISŠ	integrovaná střední škola
U	učiliště
VOŠ	vyšší odborná škola
VŠ	vysoká škola
UŘZ	uměleckořemeslné zpracování
MŠMT	Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy
obr.	obrázek
apod.	a podobně
aj.	a jiní
atd.	a tak dále
tzv.	tak zvaný
např.	na příklad
PC	personal computer (osobní počítač)
H	Humpolec
HB	Havlíčkův Brod
S	Světlá nad Sázavou
DE	denní studium
DA	dálkové studium
s.	strana
č.	číslo

1. Úvod

Nezaměstnanost je v moderních společnostech jedním z ústředních problémů. Vysoká nezaměstnanost je projevem plýtvání zdroji, protože během depresí, kdy je nezaměstnanost vysoká, nevyrábí ekonomika tolik, kolik je schopna.

Ztráty, ke kterým dochází v těchto obdobích, jsou největším doloženým mrháním zdroji v soudobé ekonomice. Jsou mnohonásobně vyšší než odhadované neefektivnosti způsobené monopolem nebo než mrhání vyvolané cly a kvótami.[7]

Při řešení problému nezaměstnanosti je prvořadým úkolem její pravidelné sledování a následná prevence. Prevencí rozumíme mimo jiné úspěšný přechod absolventů ze školy do praxe. Mladí lidé hůře hledají uplatnění na trhu práce a to především kvůli chybějící praxi, kterou jako nezaměstnaní těžko mohou získat. Dostáváme se tak do jakéhosi bludného kruhu. Mnohdy těžko hledají zaměstnání ve svém oboru a tak shání zaměstnání mimo svoji profesi. To však není pouze jediný pohled. Také nízká mzda není pro mladé lidi příliš motivující. Někteří proto ani nehledají práci a spokojí se s podporou v nezaměstnanosti, pokud na ní mají nárok.

Cílem této bakalářské práce je srovnání požadavků trhu práce na absolventy s profily absolventů jednotlivých středních škol v okrese Havlíčkův Brod do počátku školního roku 2005/2006. Jedná se o obory dvouleté, tříleté, čtyřleté a nástavbové obory. Právě požadavky trhu práce a požadavky škol na absolventy by měly spolu navzájem korespondovat a zajistit možnost konkurence se zkušenějšími pracovníky. Odborné školy by měly své žáky umět připravit na budoucí povolání, měli by zajistit žákům dostatečné vzdělání v oboru. Pokud se jedná o gymnázia, ta by měla žákům poskytnout kvalitní všeobecný přehled. To se by však mohlo být jejich slabinou, protože absolventi gymnázií nemají prakticky žádnou odbornou vzdělanost a pokud jí nezískají dalším studiem např. na vysokých školách, mohlo by být jejich uplatnění na trhu práce poměrně nižší než u absolventů učebních oborů. Podstatný je tedy obsah a úroveň absolvovaného vzdělání a vystudovaného oboru, tak aby odpovídal aktuální poptávce vysokých škol a zaměstnavatelů.

V rámci této práce provedu výzkum na všech středních školách v okrese Havlíčkův Brod. Zmapuji zde důvody vzniku, současné aktivity, zájem o své žáky a porovnáám zaměření učebních plánů a profily absolventů jednotlivých odborných škol a gymnázií. Právě v těchto dokumentech je zaznamenán obsah dosažitelného vzdělání na dané škole. Pro zjištění dalších potřebných údajů budu spolupracovat s Úřadem práce

v Havlíčkově Brodě, který eviduje počty nezaměstnaných v okrese včetně počtů absolventů jednotlivých škol. Škola totiž není povinna vést tyto údaje. Dalším výsledkem spolupráce s Úřadem práce v Havlíčkově Brodě bude zjištění nabídky pracovních míst, požadavků na budoucí zaměstnance a nástupní platy. Tím by mělo být dosaženo komplexnějšího pohledu na danou problematiku.

Tato bakalářská práce by mohla přispět ke zhodnocení situace absolventů škol na trhu práce, k možné změně v přístupu daných škol ke svým žákům. Tím by měla přispět ke zvýšení flexibility učebních plánů, osnov a profilů tak, aby lépe vyhovovaly aktuálním požadavkům na trhu práce. Také by mohla pomoci i samotným školám ve zvýšení jejich konkurenceschopnosti, protože z pohledu studenta je podstatně lákavější škola, která lépe zajistí jeho vyhlídky do budoucna.

2. Teoretická část

2.1. Kam do školy

V dlouhodobém vzdělávacím záměru plánuje Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy do pěti let zvýšit počty gymnazistů až o polovinu. Přinese to pokles počtu žáků na odborných a učňovských školách. Snížení bude razantní. U středních odborných škol se odhaduje úbytek žáků až okolo 12 % a u učilišť to bude kolem 20 %. Záměr je obhajován tím, že čím více všeobecného vzdělání člověk v mládí získá, tím je pro něj snazší změnit profesi. Nicméně to s sebou přináší velká úskalí. Jestliže se žáci nedostanou na vybranou vysokou školu či vyšší odbornou školu, velmi těžko najdou uplatnění. Budou-li se chtít získat odbornost, musí podstoupit další studium.

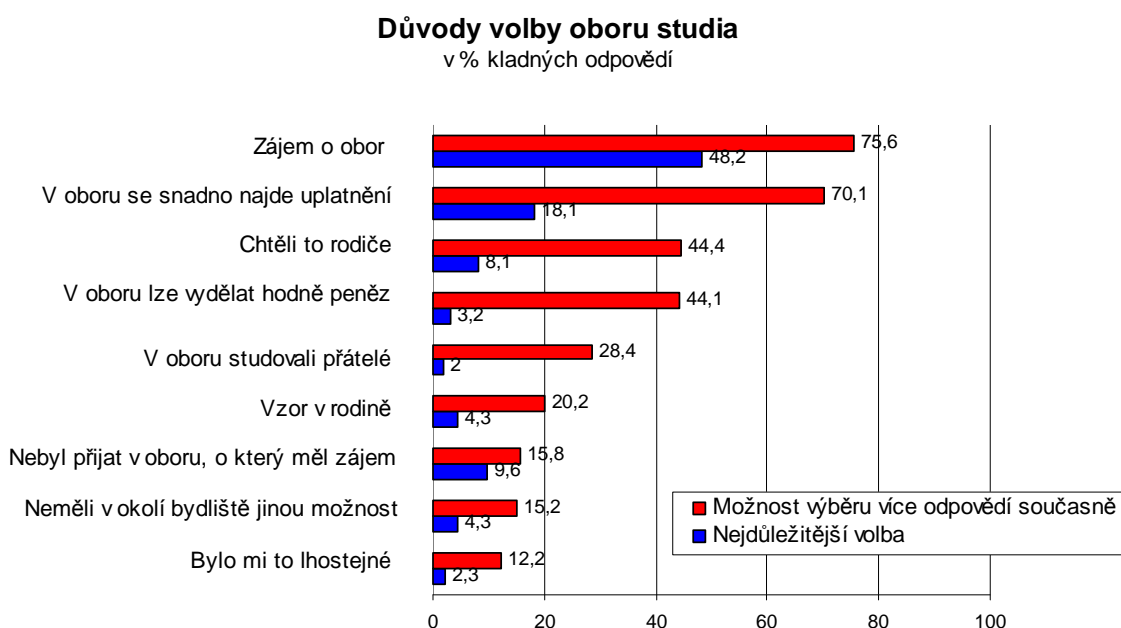
Výběr střední školy je velmi důležitý, protože ovlivňuje další osud a šance dítěte více, než pozdější volba zaměstnání či neúspěch při přijímacím řízení na vysokou školu. Žáci základních škol si mohou vybrat z gymnázií, oborů lycea, středních odborných škol a středních odborných učilišť. Směr vzdělávání MŠMT je určen co největší podporou všeobecné formy vzdělání, tedy gymnázií či lycey, popř. jiných typů středních škol, které své programy zaměří ještě více k všeobecnému vzdělávání. Tyto programy budou i finančně podporovat. Obhajoba tohoto záměru je taková, že všeobecně vzdělaný člověk se může lépe přizpůsobit poptávce na trhu práce a snáze se doučit potřebné odbornosti. To však v praxi může znamenat i to, že absolvent gymnázia, který se nedostane na vysokou či vyšší školu a chtěl by pracovat, nastoupí opět do střední školy či podstoupí rekvalifikační kurz.

Rozhodnutí o volbě studijního oboru je velmi důležité. Kritérií pro zvolení studijního oboru je mnoho. Jaká to jsou a nakolik ovlivnila výběr oboru, vyplývá ze šetření Národního ústavu odborného vzdělávání u zhruba 2000 dotázaných středoškoláků na šesti SOŠ. Týká se to oborů:

- ❖ Veřejnoprávní činnost
- ❖ Obchodní akademie
- ❖ Hotelnictví a turismus
- ❖ Management v oborech
- ❖ Elektrotechnika
- ❖ Strojírenství

Hlavní kritéria pro zvolení studijního oboru:

- ❖ zájmy a schopnosti žáka, příklad rodičů, případný neúspěch při přijímacím řízení a kapacita zvoleného oboru
- ❖ uplatnění absolventů na trhu práce (Vysvětlení pojmu trh práce viz příloha č.1.)
- ❖ vliv rodičů
- ❖ finanční ohodnocení
- ❖ nepřijetí na původně zvolený obor (obr.1.)

Obr.1. Důvody volby oboru studia [12]

Správné rozhodnutí předchází mnohým problémům do budoucna. Pokud je obor na trhu práce žádan, zajistí si tak pracovní uplatnění po ukončení studia a omezí tak riziko dlouhodobé nezaměstnanosti. Právě k nezaměstnanosti vede nerovnoměrnost mezi nabídkou a poptávkou po práci.

Při volbě studijního oboru si musí dát žáci pozor i na takovou maličkost jako je název školy. Týká se to především středních zdravotnických škol. Zdravotnickým asistentem či sestřičkou se totiž můžete stát jen tehdy, pokud škola v názvu ponese slovní spojení „střední zdravotnická škola“. Jinak není možné budoucí absolventy školy uznat jako pracovníky způsobilé k výkonu zdravotnického povolání.

Zájem uchazečů o studium odborného vzdělávání se přesunuje z vyhraněně technických oborů (pokles o necelých 30%) do společenských věd, nauk a služeb (zájem vzrostl o 57%). Patrný je zájem o obor lyceum, který se nově zaváděl. Ve struktuře skupin oborů došlo mezi školními lety 2001/02 až 2004/05 k nejvyššímu snížení přihlášených uchazečů v oborech elektrotechnika a telekomunikace, potravinářství, stavebnictví, gastronomie a hotelnictví; nejvyšší úbytek se projevil v oboru zdravotnictví a byl způsoben změnou předpokladů pro výkon povolání. Vyšší podíl žáků byl také přijat do oborů strojírenství, zemědělství a lesnictví. Zatímco zájem o ostatní skupiny oborů zůstává na stejné úrovni. Je tedy zřejmé, že přijímání na střední školy se doposud uskutečňuje spíše podle kapacit škol než podle zájmu žáků. Jedině zájemci o obor lyceum byli přijati všichni. [6]

Gymnázia jsou všeobecně vzdělávací instituce, které by měli své žáka připravit k dalšímu vzdělávání – a to nejlépe na vysoké nebo vyšší odborné škole. Kromě toho vznikají i odborná lycea na SOŠ, která začínají v poslední době gymnáziím konkurovat. Domnívám se ale, že to prospěje oběma. Každá škola by se měla soustředit na výchovu a rozvoj osobnosti studenta co nejlépe. Pro žáka jsou jistě atraktivní i nejrůznější akce a kurzy, které škola v rámci vzdělávacích projektů pořádá (např.: zájezdy do cizích zemí, výměnné pobyty studentů, Pražský model spojených národů, Evropský klub atd.). Tímto své svěřence lépe připraví a seznámí je se skutečnými problémy, které si pak studenti mohou vyzkoušet osobně.

Ve školním roce 2004/2005 dosáhl podíl přijatých ke studiu ukončeného maturitní zkouškou v denním formě studia 63,5% a do středního vzdělávání s výučním listem 36,3% z celkového počtu přijatých. Čtyřletá gymnázia vykazala zvýšení počtu studentů z 56,2 tis. žáků v roce 2004/2005 o 27,8 tis. žáků (téměř o 49,5%). Střední odborné školy a střední odborná učiliště naopak hlásí pokles z 206 tisíc žáků v roce 2004/2005 o 24,4 tisíc (11,8%) respektive ze 157 o 35,5 tisíc žáků; zde se však odlišně vyvíjí struktura vzdělání s maturitní zkouškou a s výučním listem ve prospěch studia zakončeného maturitou, a to nárůstem z dosavadních 20,4% na 29,8% v roce 2010/2011. [6]

Skutečnost je taková, že zájem o učební obory stále ubývá a roste zájem o obory s maturitou. Prognóza naznačuje, že za 5 let nastoupí na střední odborná učiliště až o 50 % méně žáků. Rozvoj technologií se stále zvyšuje a některé dílenské profese tak budou vykonávat lidé s vyšším vzděláním. Dle studie Národního ústavu odborného vzdělávání je tento trend vzhledem k situaci na trhu práce správný.

2.2 Kvalita vzdělání

Od 1. ledna 2005 dle pokynů MŠMT mohou žáky vyučovat pouze kvalifikovaní učitelé. Toto opatření však přináší školám mnohé komplikace. Střední odborné školy jsou velmi často závislé na externích odbornících, kteří jsou však bez pedagogické kvalifikace. Žáky mohou sice vyučovat nekvalifikovaní pracovníci, avšak jen ti, kteří pracovali pro školu už dříve. Navíc do pěti let musí alespoň zahájit studium pedagogiky a tak si doplnit chybějící odbornost. Škola tedy již nemůže přijmout nekvalifikovaného pracovníka. Těžko si ale představit padesátiletého doktora medicíny, který kvůli svému vedlejšímu zaměstnání na zdravotní škole začne se studiem pedagogické způsobilosti. Tak se může snadno stát, že odborných pedagogů nebude tolik, kolik by bylo třeba. Jako další problém bych uvedla platové ohodnocení. Externí učitelé, kteří si dalším studiem zvýší svou kvalifikaci, budou zřejmě žádat také odpovídající zvýšení svého platového ohodnocení.

Kraj Vysočina však nemá dostatek financí. Nedostatek finančních zdrojů pro školství potvrzuje i radní Martina Matějková (ODS), která v lednu 2005 uvedla, že tento kraj je velmi rozsáhlý a nachází se zde mnoho malých obcí. S tím souvisí velký počet škol s malým počtem žáků. Podle MŠMT je zde o 230 učitelů více než by mělo být. V souvislosti se snižováním počtu pracovníků v únoru 2005 o 2% odešlo ze škol na Vysočině kolem 350 zaměstnanců. Propouštění postihlo jak pedagogické tak i nepedagogické pracovníky, především základních škol. Zrušení tolika pracovních míst, mělo za následek i zavření mnohých vesnických základních škol.

V rámci optimalizace sítě základních a středních škol došlo ke sloučení i zdánlivě neslučitelných škol. To pak vedlo k dalším problémům. Nebudu se dále zabývat základními, ale pouze středními školami. Optimalizace je v několika ohledech jednoznačně výhodná už z toho důvodu, že škola najednou získá podstatně větší počet žáků a tak dostane i více peněz, než jednotlivé školy zvlášť. Musí se však vymyslet název, pod kterým bude nový subjekt vystupovat. To může vést, jak jsem již zmínila, ke značným problémům především u zdravotních škol.

Slabinou pro uplatnění absolventů na trhu práce je mimo jiné i neznalost cizího jazyka. Po vstupu do EU mnoho firem i státních organizací začalo spolupracovat se zahraničím a obchodním jazykem se stala angličtina. Znalost angličtiny se stává téměř nutností, ale pouze 24 % populace České republiky tento jazyk ovládá. V EU je to pak téměř 50%. Nízká kvalita výuky jazyků se přisuzuje jak nedostatku kvalifikovaných

učitelů tak i nedostatečné dotaci hodin cizích jazyků na školách. V některých školách proti tomu začali bojovat a zvyšují dotace výuky jazyků. Ohledně nedostatku kvalifikovaných pracovníků se není čemu divit, jelikož absolventi pedagogických fakult nastoupí raději do lépe platově ohodnocené práce než-li je ve školství.

Důležité je aby škola dokázala pružně reagovat na potřeby trhu práce a uměla přizpůsobit požadavky na své absolventy tak, aby byli uplatnitelní pro zaměstnavatele. Příkladem může být učiliště v Chrudimi. Ačkoli zájem o studium na učilištích klesá, počty žáků si tato škola zachovává. Otevřela nový čtyřletý studijní obor - Mechanik strojů a zařízení. Důvodem byl velký zájem ze strany firem o provozní techniky, kteří umí zajistit technicky i organizačně výrobu, zvládnou NC techniku a prokáží znalost cizích jazyků. Pokud žáci v prvním roce studia zjistí, že jejich studijní potenciál na tento typ vzdělání nestačí, mohou bez problémů přejít do tříletého učňovského programu. Absolventi často najdou uplatnění ve firmách, se kterými škola spolupracuje, a u které si eventuelně žáci splnili požadovanou praxi.

2.3 Praktické zkušenosti a dovednosti žáků

Dobrá praxe se u podniků shání obtížně. Existuje velmi mnoho případů, kdy podnik dokonce vyžaduje úplatu za to, že povede žáky. Někdy svolí s praxí žáků, avšak nezaplatí jim odměnu za práci s tím, že veškerou odpovědnost a náklady spojené s výukou nese sám podnik. Vyškolení žáků není jednoduchý proces. Je nutno zajistit a vyškolit podnikové instruktory, zorganizovat kontrolu nad odbornou praxí a hlavně dát studentům smysluplnou práci, která bude vycházet z osnov. V podnicích studenti přijdou do styku s takovými technologiemi, které si většina škol nemůže dovolit. Studenti tak získají potřebné znalosti a dovednosti do budoucího zaměstnání.

Jedním ze základů odborných škol je získání praktických dovedností v daném oboru, kterých by studenti měli nabýt v průběhu studia. Mnozí žáci odborných škol si však stěžují na nedostačující praxi. To potvrdila i odborná zpráva, ve které bylo uvedeno, že asi 60 % žáků odborných škol se v průběhu studia nedostalo do reálného prostředí podniků.

To mohou potvrdit především žáci SOŠ se zaměřením na elektrotechniku. Zájem o tento obor je větší, než spokojenost s dosažením odborných praktických znalostí.

Z části je na vině vybavení škol, které je velmi finančně náročné. Dále dosažitelnost praxe, protože je velmi nízký počet podniků, které se zabývají výrobou elektrotechniky a v neposlední řadě trend směřující k podpoře všeobecného vzdělávání. Odborná škola je totiž posuzována vzhledem k nové maturitě hlavně podle výsledků v češtině nebo matematice. Právě studenti elektrotechnických oborů jsou nejvíce nespokojeni s kvalitou výuky což vyplývá i z průzkumu Národního ústavu odborného vzdělávání.

Při výběru odborné školy by měl žák vědět o kvalitě odborných pracovišť, která mu může příslušná škola poskytnout. Velmi dobře se osvědčilo propojení praktických základů a odborného výcviku přímo v podnicích. Dílenský odborný výcvik je velmi drahý a škola na něj často nemá dostatek finančních prostředků. Naproti tomu v příslušných podnicích se studenti mohou seznámit s nejmodernějšími technologiemi, které by ve škole neměli šanci poznat. Další výhodou této praxe je fakt, že více než polovina žáků najde po ukončení studia práci přímo v podniku, kde byl prováděn jejich odborný výcvik. Učitel teoretických odborných předmětů má vyčleněnu určitou dobu, ve které objíždí žáky na pracovištích a kontroluje, jak si vedou pod dohledem instruktora ve firmě. Dá se říci, že jde o dva rovnocenné ekonomické i pedagogické přístupy.

Při odborných školách strojních vzniknou nově na Vysočině výuková pracoviště. V těchto pracovištích se budou nacházet nové číslicově řízené obráběcí stroje za čtyři miliony korun. Na těchto strojích se budou učit pracovat jak studenti, tak i dospělí. Dovednost ovládat tyto stroje pomůže lepšímu uplatnění absolventům i rekvalifikovaným pracovníkům na trhu práce.

Pro studenty je praxe v rámci vyučování jednoznačným přínosem. Toho jsou důkazem i studenti obchodních akademií. Avšak zajistit pro ně potřebnou praxi není snadný úkol. V účetní firmě nebo bance nikdo nepustí žáka k citlivým údajům klientů. V rámci výuky mohou vyzkoušet například zakládat fiktivní firmy. Tyto podniky, které mají i fiktivní zaměstnance a vedení, pak lze představit na speciálním veletrhu firem na pražském výstavišti. Zde mohou mezi sebou obchodovat a uzavírat smlouvy. Vše je ale pouze jenom jako. Posledního veletrhu se účastnilo již na 150 firem z celé Evropy. Studenti si tak zde v praxi zkusí účetnictví, psát obchodní dopisy a vyplňovat nejrůznější tiskopisy. Ověří si také, jaké jsou jejich znalosti práva a kromě toho se naučí pracovat s lidmi. Pro budoucí absolventy obchodních akademií je to jednoznačný přínos. Nebudou mít tak pouze teoretické znalosti, ale i praktické.

U závěrečné zkoušky, jejímž složením se získá výuční list, musí dle nového školského zákona být přítomen odborník z praxe. Ten byl sice i dříve přítomen u závěrečných zkoušek, ale byla mu přisouzena funkce spíše formální. Nyní se bude moci spolupodílet na závěrečném hodnocení žáků. Tím se zabrání získání výučního listu takřkajíc za účast. To je jednoznačným přínosem. Firmy a podnikatelé tak budou mít větší důvěru v odborné znalosti studentů příslušných škol. Avšak dobrý odborník z praxe by měl se školou již dlouhodobě spolupracovat. Jen tak může získat reálnou představu o fungování školy a příslušné legislativě. V opačném případě by mohl vynášet neobjektivní soudy. Ovšem tato funkce není nijak finančně odměněna, jedná se spíše o prestižní záležitost přizvaného odborníka. Školy se ale oprávněně obávají, že jim budou tito odborníci účast v komisích odříkat. Tento model závěrečné zkoušky vyústil z dlouhodobé nespokojenosti zaměstnavatelů s úrovní některých absolventů učebních oborů. Měl by zajistit vyučeným kompetenci, která jim usnadní pohyb na trhu práce. Takovéto závěrečné zkoušky se však nekonají na každé škole. Letos se této formy závěrečné zkoušky zúčastní pouze osm desítek škol v osmi oborech v rámci celé republiky. Je zajímavé, že impuls pro změnu závěrečné zkoušky přišel ze škol a nikoli z kanceláří kompetentních úředníků. Závěrečné zkoušky se skládají z písemné, ústní a praktické části. Vše je zaměřeno tak, aby absolvent našel uplatnění na trhu práce.

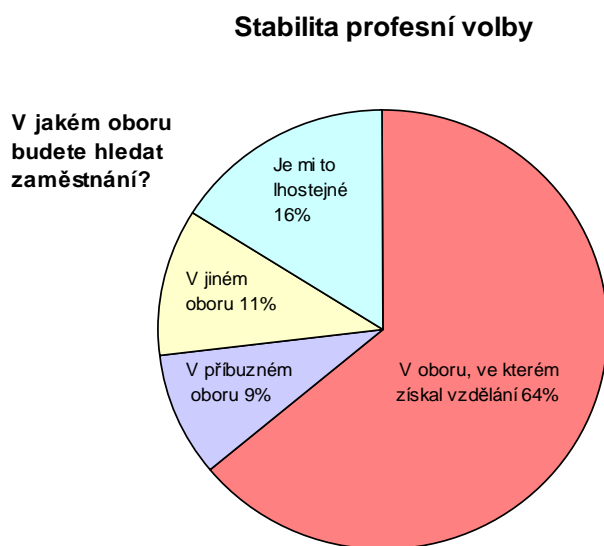
2.4 Absolvent, zaměstnání a nezaměstnanost

Pokud čerstvým absolventům nebude kromě potřebných znalostí chybět ani dostatečná motivace k práci, neměly by nastat žádné vážnější komplikace při uplatnění na trhu práce. Samozřejmě, pouze pokud je požadované místo volné. Navíc těmto skupinám absolventů věnuje úřad práce zvýšenou pozornost dle paragrafu 33 Zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (viz příloha č.2). Otázkou je, zda absolventi vůbec chtějí po ukončení studia pracovat ve svém oboru. Zájem najít si zaměstnání v oboru, který vystudovali (tj. stabilita profesní volby), ukazuje efektivitu vynaložených prostředků na vzdělávání studentů, využitelnost získaných odborných znalostí a dovedností. Šetřením se zabýval Ústav odborného vzdělávání u 2000 studentů na šesti SOŠ.

Výsledky byly následující:

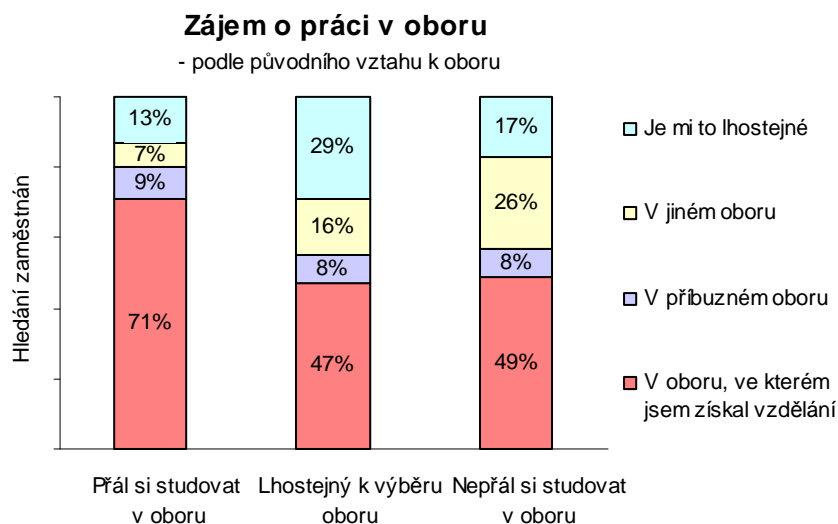
- ❖ 64% má zájem pracovat přímo v oboru, který vystudovali
- ❖ 9% si chce hledat zaměstnání v příbuzném oboru, ve kterém získané znalosti a dovednosti využijí alespoň částečně
- ❖ 11% hledá uplatnění v jiném oboru, který se jeví zajímavějším, žádanějším a slibují si od něj lepší finanční ohodnocení
- ❖ 16% nechtělo a ani nemělo zájem daný obor studovat; logicky pak ani nehledají místo ve vystudovaném oboru

Celková míra profesní stability souhrnně dosahuje 73% (obr 2.).

Obr 2. Stabilita profesní volby [5]

Zájem o práci tedy souvisí s původním postojem k oboru. Snahu uplatnit se ve vystudovaném oboru najdeme především u těch absolventů, kteří vystudovali obor, o který měli skutečně zájem (obr 3). Výsledky tak upozorňují na provázanost motivace žáků, kvalitu škol a požadavky zaměstnavatelů.

Obr 3. Původní zájem o studium oboru [5]

Stává se také, že absolvent po ukončení studia jde přímo na úřad práce, ne hledat zaměstnání, ale zažádat zde o podporu v nezaměstnanosti. Týká se to především absolventů odborných učilišť. Ti po vyučení dosáhnou 17 - 18 let. Podpora pro ty, co nechtějí pracovat, činí velmi slušné kapesné. Nicméně tento jev není až tak častý.

Naopak se velmi často stává, že lidi si chtějí rozšířit svoji kvalifikaci, aby sehnali zaměstnání. A to nejen absolventi. Tuto šanci nabízí rekvalifikační kurzy. Rekvalifikací mohou získat potřebnou odbornost bez nutnosti dalšího klasického vzdělávání. Doba trvání rekvalifikačních kurzů je různá. Pohybuje už od 1 týdne (minimální trvání kurzu je 40 hodin) až do 1 roku. Certifikát o dosažené kvalifikaci zajišťují takzvané autorizované osoby, jimiž mohou být školy, vzdělávací centra, firmy i jednotlivci. Žadatelé jsou zkoušeni ze znalostí a dovedností potřebných pro danou kvalifikaci.

Co může školství nabídnout zaměstnavatelům a jak lze zvýšit uplatnitelnost absolventů na trhu práce? Právě tím se zabývají pedagogická centra. Pedagogické centrum Vysočina sídlí v Jihlavě a stalo se součástí Integrované střední školy stavební. Založeno bylo před rokem a půl. Dnes se již pomalu projevuje jeho praktický přínos do školství. Pro tuto organizaci pracují lektori, kteří jezdí do škol a proškolují pedagogy, nebo se pedagogové školí přímo v tomto centru. Diskutuje se zde o budoucnosti dalšího vzdělávání, o péči o nadané děti atd. O uplatnitelnosti absolventů a přístupu ke střednímu vzdělávání se zajímá i Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve svém

dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky (viz příloha č.3).

Z průzkumu Národního ústavu odborného vzdělání vyplývá, že vzdělanost a oborová struktura absolventů středních a vyšších škol je v rozporu s potřebami trhu práce přesto, že část zaměstnavatelů tvrdí opak. Klesající počet pracovníků v průmyslových oborech není nijak zneklidňující. Podíl pracovníků v průmyslu je u nás daleko větší než ve státech EU a tak budou tyto počty i navzdory zvyšování produkce klesat.

Ne všichni absolventi hledají po ukončení studia práci. Někteří si chtějí dále rozšířit své vzdělání. Studenti 4. ročníků středních odborných a integrovaných škol, gymnázií, lyceí a 2. ročníků nástavby SOU, mohou podávat přihlášky na vysoké a vyšší odborné školy. Výběr mají široký, záleží na každém, jaký obor si vybere. Navíc rok od roku se zvyšuje šance přijetí na vysoké školy. Na začátku školního roku 2006/2007 by měly školy přijmout o 14% žáků více než minulý rok. Úřad pro informace ve vzdělání uvedl statistiku, ze které vyplývá:

- ❖ u VOŠ klesl zájem žáků o 16%
- ❖ u VŠ vzrostl počet přijatých o 8,7%
- ❖ 96% žáků se přihlásila na veřejné vysoké školy

U VŠ nejvíce žáci projevují zájem o humanitní a společenskovední studia, pedagogické a ekonomické obory s větším odstupem následovaly obory technické a právní. Zájem studentů studovat na technických VŠ nevzrůstá a je přibližně nadále stále stejný. U VOŠ výběr žáků převažuje pro ekonomické, zdravotnické a pedagogické profese.

3. Rozbor středních škol

3.1 GYMNÁZIUM, CHOTĚBOŘ

HISTORIE

Bohužel již nelze přesně zjistit, kdy se zrodil záměr zřídit ve městě Chotěboř střední školu, jež by poskytovala vyšší vzdělání chotěbořským dětem, ale i dětem z širokého vesnického okolí. Úsilí radnice o zřízení střední školy skončilo úspěšně až 28. května 1913. Tehdy zástupci města, podporováni třemi českými poslanci říšské rady, dosáhli při audienci u ministerského předsedy hraběte Sturghka a ministra kultury a vyučování Hussarka závěrečného slibu zřízení komunálního reálného gymnázia v Chotěboři. Vhodným objektem pro zřízení reálného gymnázia uznala zemská školní rada v srpnu 1918 rozestavěnou budovu vychovatelny. Dokončení výstavby postupovalo rychle. Již během vánočních prázdnin téhož roku mohla škola přesídlit z dosavadních provizorních prostor do své vlastní budovy. Dne 7. ledna 1920 v ní bylo zahájeno vyučování.

SOUČASNOST

Gymnázium je státní školou, jehož zřizovatelem je kraj Vysočina. Jedná se o gymnázium všeobecné, na kterém se vyučují studijní obory :

- ❖ Gymnázium (všeobecné) čtyřleté
- ❖ Gymnázium (všeobecné) osmileté

Škola poskytuje úplné střední vzdělání a úspěšným ukončením získá absolvent maturitu. Cílem vzdělávací koncepce školy je vytváření profilu absolventa všeobecně vzdělaného s individuálním zaměřením na předměty, které bude uplatňovat při studiu na vysoké škole, nebo při jiné formě dalšího vzdělávání. Individuální zájem žáků je zajišťován volbou volitelných předmětů v posledních dvou ročnících studia.

3.2 HAVLÍČKOVO GYMNÁZIUM

HISTORIE

Gymnázium bylo založeno zásluhou zámožné Kateřiny Barbory Kobzinové. Po smrti svého manžela se rozhodla na jeho přání založit latinskou školu. Paní Kateřina se však otevření gymnázia nedočkala, ale ještě před svou smrtí stihla v roce 1730 odkázat na tento účel 8600 zlatých. Trvalo ještě 5 let, než po mnoha překážkách a zdoluhavých vyjednáváních bylo založení gymnázia císařem Karlem VI. dne 17. 8. 1735 povoleno. V posledních letech vlády Marie Terezie došlo v roce 1778 v souvislosti se změnami v tehdejší školské soustavě (zrušení Tovaryšstva Ježíšova, nový školský řád) k přeměně gymnázia na hlavní školu. Gymnázium bylo znovu obnoveno po četných intervencích brodských občanů až v roce 1807. Roku 1924, obdrželo název podle svého slavného žáka Státní československé reálné gymnázium Karla Havlíčka Borovského.

SOUČASTNOST

Havlíčkov gymnázium je státní školou, která usiluje o všestranný rozvoj osobnosti mladého člověka. Nabízí studium v oborech :

- ❖ Gymnázium (všeobecné) čtyřleté
- ❖ Gymnázium (všeobecné) osmileté

Učební plán studia a možnost nabídky výběrových a volitelných vyučovacích předmětů dává škole prostor pro vlastní specifičnost. Škola se především zaměřila na výuku cizích jazyků (angličtina, němčina, francouzština, ruština, španělština a latina) , získávání a rozšiřování vědomostí a dovedností studentů v oblasti služeb. Studenti se mohou účastnit družebních zájezdů (Norsko, Holandsko, Francie, Slovenská republika). Absolvent získá úplné střední vzdělání, které je zakončené maturitou. Po absolutoriu se u této formy studia předpokládá studium na vysokých, vyšších či nástavbových školách, na které byl absolvent připravován. Ti co nastoupí do praxe často naleznou zaměstnání ve sféře služeb.

3.3 VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA A OBCHODNÍ AKADEMIE

HISTORIE

Vznik ekonomicky zaměřené školy vycházel z potřeb města Chotěboř. Město rostlo a pro dosažení ekonomického vzdělání se muselo dojíždět do vzdálenějších míst. Obchodní akademie existuje v Chotěboři od roku 1960, kdy z Ústí nad Orlicí byla přemístěna do Chotěboře dvouletá účetnická škola. Škola byla umístěna do bývalé budovy okresního soudu. Prvotní název byl Střední zemědělská škola, obor ekonomika. V roce 1981 byla zařazena mezi střední ekonomické školy, obor ekonomika zemědělství a výživy. Od roku 1994 nese jméno Obchodní akademie. V témže roce bylo na škole realizováno vyšší odborné studium se zaměřením na pojišťovnictví.

SOUČASTNOST

Vyšší odborná škola a obchodní akademie je státní škola, jejímž zřizovatelem je kraj Vysočina. Na škole se vyučují dva studijní obory:

- ❖ Obchodní akademie
- ❖ Vyšší odborná škola (obor Pojišťovnictví a Řízení a zabezpečování jakosti)

Obchodní akademie

Obchodní akademie je čtyřletý studijní obor ukončený maturitou. Škola vyučuje vedle všeobecně vzdělávacích předmětů i odborné předměty (ekonomika, hospodářské výpočty a statistika, právo, atd.) V průběhu studia získají žáci vědomosti a dovednosti v marketingové činnosti, činnosti zabezpečující finanční hospodaření podniku (účetnictví, statistiku, cenovou tvorbu, daňovou agendu), činnosti spojené se získáváním a zpracováváním informací, sekretářské a korespondenční práce atd.

3.4 STŘEDNÍ PRŮMYSLOVÁ ŠKOLA STAVEBNÍ AKADEMKA **STANISLAVA BECHYNĚ**

HISTORIE

Tradice Střední průmyslové školy stavební v Havlíčkově Brodě sahá až na konec čtyřicátých let minulého století, kdy vznikla v regionu Vysočiny potřeba výchovy středních technických pracovníků pro stavebnictví. Založena byla 1.10.1949 a vyučování bylo zahájeno v sídle krajského závodu podniku Československé stavební závody. Umístění školy do Havlíčkova Brodu nebylo náhodné, neboť město se nachází na křižovatce mezi dalšími centry Vysočiny, Žďárem nad Sázavou, Jihlavou, Pelhřimovem, Ledčí nad Sázavou, Světlou nad Sázavou a Chotěboří. Vedle denního studia zde bylo otevřeno i večerní a dálkové studium.

SOUČASTNOST

Střední průmyslová škola stavební je státní čtyřletá škola, zakončená maturitní zkouškou. Poskytuje žákům úplné střední odborné vzdělání. Zájemci o studium si mohou vybrat ze dvou studijních oborů:

- ❖ Stavebnictví
- ❖ Technické lyceum

Stavebnictví

Stavebnictví připravuje žáky pro činnost technicko-hospodářských pracovníků a podnikání podle podmínek stanovených Živnostenským zákonem, a to v odvětví stavebnictví. Obecně i podle specifických zaměření oboru. Společný základ studia oddaluje rozhodnutí žáka pro zaměření studia. V rámci oboru Stavebnictví si mohou studenti v dnešní době vybrat ze tří zaměření:

- ❖ **Pozemní stavitelství** – navrhování objektů pozemního stavitelství, statické posuzování prvků a konstrukcí, technické vybavení staveb, požární bezpečnost

staveb, zpracování projektové dokumentace na počítači, sestavování rozpočtů na počítači a rámcově problematika zemědělských a průmyslových staveb.

- ❖ **Stavební obnova** – navrhování objektů pozemního stavitelství, adaptace a rekonstrukce staveb, poruchy konstrukcí, stavební zásahy, památková péče, stavební průzkumy, rozpočty a projektování na počítači, architektura.
- ❖ **Podnikání a management ve stavebnictví** – navrhování objektů pozemního stavitelství, schopnost vykonávat technicko-ekonomické funkce ve stavebnictví, organizace a řízení výroby a vedení pracovního kolektivu, marketing v oblasti stavebnictví, psychologie práce, projektování a rozpočtování na počítači.

Technické lyceum

Technické lyceum je určeno pro zájemce o techniku, matematiku a přírodní vědy, u kterých už na základní škole je předpoklad studia na vysoké škole především technického směru. Vzdělávací program je založen na širším všeobecně vzdělávacím základě s prohloubenou výukou některých profilujících všeobecně vzdělávacích předmětů. Součástí vzdělávacího obsahu jsou základy odborného vzdělávání v oblasti stavebnictví. Osvojí si klíčové dovednosti potřebné pro studium technických disciplín a řešení technických problémů.

3.5 STŘEDNÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA A VYŠŠÍ ZDRAVOTNICKÁ ŠKOLA

HISTORIE

Založení ošetrovatelské školy úzce souvisí s rozvojem zdravotnictví a ošetrovatelství na havlíčkobrodsku. Padesát let před zřízením zdravotnické školy byla založena v Havlíčkově Brodě okresní nemocnice. Obě tehdejší největší zdravotnická zařízení – nemocnice a psychiatrická léčebna potřebovala značný počet kvalifikovaných zdravotníků. A tak po mnoha nelehkých jednáních bylo schváleno zřízení Státní ošetrovatelské školy a od 1. 9. 1946 bylo zahájeno vyučování. Během své historie nesla zdravotnická škola v Havlíčkově Brodě různé názvy, ale vždy se soustředila na přípravu v sesterských oborech. Od svého vzniku sídlila brodská zdravotnická škola v různých

budovách, až v roce 1964 získala vlastní budovu v Husově ulici, ke které byly postupně přistavěny další budovy.

SOUČASTNOST

Střední zdravotnická škola a vyšší zdravotnická škola je školou je státní školou, jejímž zřizovatelem je kraj Vysočina. Škola sdružuje:

- ❖ Střední zdravotnickou školu
- ❖ Vyšší zdravotnickou školu (obor diplomovaná všeobecná sestra)

Střední zdravotnická škola

Na střední zdravotnické škole probíhá čtyřleté studium, které je zakončené maturitou. Škola, jako jedna z mála v republice, poskytuje praktickou výuku HOME CARE (domácí péče) přímo v terénu. Nabízí svým žákům nadstandardní nabídku, která zahrnuje masérské kurzy a výuku znakové řeči. Vyučují se zde dva obory:

- ❖ Zdravotnický asistent
- ❖ Zdravotnické lyceum

Zdravotnický asistent

Zdravotnický asistent je obor teoreticko-praktický. Žáci jsou připraveni pro práci zdravotnických pracovníků, kteří budou poskytovat ošetrovatelskou péči v rámci ošetrovatelského procesu, a to pod odborným dohledem nebo přímým vedením všeobecné sestry, popř. lékaře. Absolvent se může dále vzdělávat, zejména v ošetrovatelských oborech, a v odborných kurzech pro zdravotnické pracovníky.

Zdravotnické lyceum

Zdravotnické lyceum je obor teoretický, žáci se zde především připravují ke studiu na lékařských fakultách a vyšších zdravotnických školách. Pokud absolvent nebude pokračovat ve studiu, může získat formou akreditovaných kvalifikačních kurzů oprávnění k výkonu některých nelékařských povolání, např. zdravotnický asistent, ošetrovatel, zubní instrumentářka.

3.6 VOŠ, GYMNÁZIUM, STŘEDNÍ SKLÁŘSKÁ ŠKOLA, SOU A OU

HISTORIE

Vznik původní sklářské školy byl úzce spojen s výstavbou nového sklářského závodu ve Světlé nad Sázavou na konci 60. let 20. století. Jednotlivé části komplexu školy byly předány do provozu od 1. 9. do 16. 12. 1968. Od 1. 9. 1996 získala škola statut Vyšší odborné školy v oboru sklářství. Dalším velkým krokem se stalo sloučení sklářské školy s gymnáziem ve Světlé n. S. a lipnickým kamenickým učilištěm, k němuž došlo oficiálně k 1. 7. 2000 v rámci optimalizace sítě základních a středních škol. Od 1. 9. 2004 má vzdělávací komplex název Vyšší odborná škola, Gymnázium, Střední sklářská škola a Střední odborné učiliště. Počátkem roku 2005 byla schválena výuka praktické části bakalářského vzdělávacího programu Konzervování a restaurování objektů kulturního dědictví-uměleckořemeslných děl a rovněž výuka šesti oborů v rámci Střední uměleckoprůmyslové školy.

SOUČASTNOST

Škola je rozsahem svých oborů jedinečná, a to nejen v rámci kraje. Student zde může získat výuční list, ale i diplom absolventa VOŠ. Škola nabízí výuku těchto oborů:

- ❖ Čtyřleté gymnázium
- ❖ Střední uměleckoprůmyslová škola
- ❖ Čtyřletý studijní obor
- ❖ Nástavbové obory
- ❖ Vyšší odborná škola (obor Ekonomický management podniku, Obchodování v EU, Technologie skla)

Gymnázium

Gymnázium má všeobecné zaměření. Probíhá zde výuka jak povinných předmětů, tak i volitelných a nepovinných předmětů a výběrových seminářů sloužících k všestranné přípravě a pro zvolený typ vysokoškolského studia. Důraz je kladen na znalosti a dovednosti v práci s počítačem a na znalosti jazyků.

Střední uměleckoprůmyslová škola

Výuka v rámci této školy započala až ve školním roce 2005/2006, proto se jednotlivými obory nebudu zabývat.

Čtyřletý studijní obor

- ❖ **Uměleckořemeslné zpracování skla** – žáci získají všeobecné i odborné vědomosti a dovednosti zahrnující poznatky o činitelích, zákonitostech a procesech uměleckořemeslného zpracování skla. Studium je profilováno do čtyř oblastí:
 - ❖ Hutní tvarování – reprodukce či vlastní schopnost vytvářet výrobky
 - ❖ Broušení a rytí skla – dvě specializace brusič a rytec
 - ❖ Umělecké vitráže – výtvarné a konstrukční řešení výrobků v architektuře
 - ❖ Malba skla – všechny techniky zdobení skla.
- ❖ **Uměleckořemeslné zpracování kamene a keramiky** – žáci získají vědomosti a dovednosti v živnostenském podnikání, reprodukci či realizaci sochařských objektů nebo výrobků užitné a dekorativní keramiky. Studium je profilováno do dvou oblastí:
 - ❖ Práce kamenosochařské – povrchové úpravy a konzervování kamene
 - ❖ Práce keramické – zdobení a výroba keramiky.
- ❖ **Management** – obor byl nově upraven a nebyl pro školní rok 2005/2006 otevřen

Tříletý studijní obor

- ❖ **Kameník** – ruční i strojní zpracování a rekonstrukce kamene
- ❖ **Brusič skla** – broušení rozličných dekorů, seznámení s malováním a rytím skla.
- ❖ **Sklář** – nabírání, tvarování, zdobení skloviny pomocí sklářské píšťaly.
- ❖ **Umělecký keramik** - příprava, vytváření, zdobení a konečná výroba keramiky.
- ❖ **Umělecký sklenář** – opracování, zdobení i výroba různých plochých skel
- ❖ **Malíř skla a keramiky** – tento obor byl nově zaveden ve školním roce 2005/2006

Nástavbové obory

- ❖ **Sklářský průmysl** – zušlechťování skla – prohloubení a rozšíření znalostí o materiálech, technologiích, výrobě, zušlechťování a strojním vybavení, rozšíření vědomostí v oblasti ekonomiky a psychologie, organizace a řízení pracovních kolektivů.

3.7 OBCHODNÍ AKADEMIE A INTEGROVANÁ STŘEDNÍ ŠKOLA OBCHODU A SLUŽEB

HISTORIE

Zřízení obchodní školy vzešlo z hospodářských potřeb města. Jednání započala již v roce 1907. Žádost o povolení ke zřízení školy byla příznivě vyřízena až 3. července 1909. Integrovaná střední škola podnikání a služeb vznikla ze stejného důvodu roku 1961, kdy do nového školního komplexu Učňovské školy nastoupili první žáci. Zájem o vznik Integrované střední školy měla především firma PLEAS, která potřebovala kvalifikované pracovníky textilních profesí (krejčí, pletař, tkadlec). Obchodní akademie a Integrovaná střední škola obchodu a služeb vznikla 1. 7. 2004 sloučením Obchodní akademie a Integrované střední školy s Integrovanou střední školou podnikání a služeb.

SOUČASTNOST

Obchodní akademie a integrovaná střední škola obchodu a služeb je školou státní. Škola nabízí zaměření na ekonomiku, podnikání, obchod a služby. Odborný výcvik pro učební obory probíhá na pracovištích v Havlíčkově Brodě a okolí, většinou v blízkosti bydliště žáka. Budoucí studenti si mohou vybrat z mnoha oborů:

- ❖ Maturitní obory
- ❖ Nástavbové obory
- ❖ Učňovské obory

Maturitní obory

- ❖ **Obchodní akademie** - velký důraz je věnován výuce cizích jazyků. Škola nabízí širokou škálu jazyků: angličtina, němčina, španělština, francouzština a ruština. K dalším profilovým předmětům se řadí informační technologie, ekonomika, účetnictví, písemná a elektronická komunikace. Od školního roku 2005/2006 nová studijní zaměření na: cizí jazyky, informační a komunikační technologie a bez odborného zaměření.

- ❖ **Obchodně podnikatelská činnost** – vykonávání různých činností spojených s obchodně provozními funkcemi ve všech právních formách institucí zabývajících se obchodem.
- ❖ **Management obchodu** - vykonávání základních ekonomických, obchodních a administrativních činností v konkrétním odvětví nebo oboru národního hospodaření.
- ❖ **Operátor oděvní výroby** – vykonávání činností spojených s přípravou podkladů pro výrobu oděvů, prodej oděvních výrobků, nákup oděvnických a dalších materiálů.

Nástavbové obory

- ❖ **Provoz obchodu** – orientace v všech obchodních institucích a společnostech provozující mezinárodní obchod, veletrhů a prodejních výstav. Vhodné pro obor prodavač.
- ❖ **Společné stravování** – rozšíření a prohloubení všeobecného a odborného vzdělání získaného ve tříletých učebních oborech: Kuchař, Číšník-servírka, Kuchař-číšník.
- ❖ **Potravinářská technologie** - vedení živnosti a podnikatelské činnosti v potravinářské oblasti zpracování mouky. Vhodné pro studijní obor Cukrář/Pekař. Pouze dálková forma studia.

Učební obory

- ❖ **Číšník, servírka** – různé techniky obsluhy hostů, komunikace s hostem, správné používání inventáře, příprava míchaných nápojů .
- ❖ **Kuchař** – opracování a zpracování běžných i náročných jídel, sestavování jídelního a nápojového lístku, kalkulace a ceny jídel.
- ❖ **Prodavač** – zaměření na smíšené zboží, osvojení si zásady jednání se zákazníkem a prodeje zboží, ovládání jednoduchého účetnictví.
- ❖ **Pekař** – výroba pekárenského sortimentu.
- ❖ **Cukrář** – výroba a estetické ztvárnění cukrářských výrobků, obsluha potřebných zařízení.
- ❖ **Krejčí** – konstrukce a výroba základních druhů dámských a pánských oděvů.
- ❖ **Pletař** – plete na všech hlavních druzích pletařských strojů, rozpozná vady kvality pletařských výrobků, zná normy výrobků, orientovat v technologických předpisech.

3.8 STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ TECHNICKÉ

HISTORIE

Střední odborné učiliště technické v Chotěboři vzniklo 1. ledna 1998 v rámci optimalizace sítě základních a středních škol sloučením SOU strojírenského v Chotěboři, SOU Štěpánov u Chotěboře a SPV Havlíčkův Brod. Historie SOU strojírenského v Chotěboři sahá až do roku 1930, kdy vznikla Učňovská škola. Úkolem tohoto zařízení bylo vychovávat mladé odborníky strojírenských profesí a rozmisťovat je do různých závodů v kraji. V roce 1979 byla zařazena do systému středních škol a vzniklo Střední odborné učiliště strojírenské. SOU Štěpánov vzniklo v letech 1952-1967 jako zemědělské učiliště. Příprava ve strojírenských učebních oborech v Havlíčkově Brodě se datuje od roku 1960. Od 1.7.1991 se vyučovalo pod hlavičkou školy SPV Havlíčkův Brod.

SOUČASTNOST

Spojením škol vznikla možnost rozšíření nabídky učebních oborů. Nově byl zaveden učební obor elektrikář a zvažuje se zavedení výuky učebního oboru klempíř a montér suchých staveb. Praxe probíhají na odloučených pracovištích v Havlíčkově Brodě, Štěpánově a Hlinsku v Čechách, ale i v rámci závodu Chotěbořské strojírny. Škola nabízí možnost studia v oborech:

- ❖ Čtyřleté studijní obory
- ❖ Tříleté studijní obory
- ❖ Dvouleté studijní obory
- ❖ Nástavbové obory

Čtyřleté studijní obory

- ❖ **Mechanik strojů a zařízení** – ruční a strojní obrábění materiálu, svařování a řezání kyslíkem, výroba a montáž strojních součástí, sestavování, opravování, oživování, diagnostika a odstraňování poruch na strojírenských výrobcích a zařízeních.

- ❖ **Operátor dřevařské a nábytkářské výroby** - řízení a kontrola technologických procesů v dřevařské prvovýrobě a druhovýrobě, zpracování základních surovin a materiálů, čtení a kreslení technických výkresů, zpracování kompletní technické dokumentace.

Tříleté studijní obory

- ❖ **Elektrikář** – znalost elektrických rozvodů a elektrotechnických součástí. Zaměření oboru je na slaboproud a silnoproud.
- ❖ **Truhlář** –výroba nábytku a zařízení, výroba stavebně truhlářských výrobků.
- ❖ **Zámečnick** – samostatné ruční nebo strojní zhotovení součástí strojů, zařízení a prvků konstrukcí, montáže, údržba a opravy strojů a strojních celků.
- ❖ **Obráběč kovů** - strojní třískové obrábění kovových a nekovových součástí, obsluha a údržba základních druhů obráběcích strojů, kontrola a měření obrobků.
- ❖ **Zedník** - provádění vnějších a vnitřních stavebních prací stavebních

Dvouleté studijní obory

Tato forma studia je určena pro žáky, kteří neukončili povinnou školní docházku v 9. třídě ZŠ. Mohou v rámci této formy oboru studovat strojní výrobu a zpracování dřeva.

Nástavbové studium

- ❖ **Provozní technika** – v oblasti strojírenství zaměření na technickou a elektrotechnickou stránku provozu v průmyslových podnicích, službách a sféře soukromého podnikání
- ❖ **Dřevařská a nábytkářská výroba** –technická činnosti v oblasti dřevařské druhovýroby nábytku a to ve dvou zaměřeních: dřevěné konstrukce a stavby, nábytkářství a čalounictví.

3.9 STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA, SOU ZEMĚDĚLSKÉ A TECHNICKÉ A UČILIŠTĚ

HISTORIE

Zemědělské školství v Humpolci započalo v roce 1887, kdy byla založena zimní hospodářská škola, která byla později rozšířena na rolnicko-Inářskou školu. Od počátku devadesátých let vyučuje škola vedle konvenčního zemědělství také alternativní (ekologické) zemědělství. Od 1. července 2004 došlo k sloučení Střední zemědělské školy Humpolec se Středním odborným učilištěm technickým Humpolec, Integrovanou střední školou Světlá nad Sázavou a Střední zemědělskou školou Havlíčkův Brod.

SOUČASTNOST

Střední odborná škola, SOU zemědělské a technické a učiliště se skládá ze tří pracovišť, které sídlí v různých městech. Jedná se o pracoviště:

- ❖ Světlá nad Sázavou
- ❖ Humpolec
- ❖ Havlíčkův Brod

Světlá nad Sázavou

Odloučené pracoviště sídlící v tomto městě nabízí budoucím studentů možnost studovat maturitní, tříleté a nástavbové obory.

Maturitní obory

- ❖ **Sociální péče** – činnosti spojené s poskytováním sociálních služeb a pomocí, rozvoj profesních osobnostních kvalit, zejména na bezpředsudkový přístup ke klientům, přiměřenou empatií, komunikativní dovednosti a profesní etiku. Zaměření:
 - ❖ Pečovatelská činnost – příprava na osobní práci s klientem
 - ❖ Sociálněsprávní činnost – technickoadministrativní a organizační činnosti
- ❖ **Zemědělský podnikatel** – příprava žáků pro podnikatelskou dráhu, zaměřeno především do oblasti administrativně ekonomické pro podnikatelskou dráhu, znalost prací v rostlinné a živočišné výrobě, včetně obsluhy speciálních strojů.

Tříleté studijní obory

- ❖ **automechanik** - znalost práce na diagnostických zařízeních, (de)montáží motorů, náprav a ostatního příslušenství všech automobilů a motocyklů.
- ❖ **autoelektrikář** – čtení technických výkresů, jednoduché dílenské náčrtky, dovednosti pro zhotovení atypických plechových dílů.
- ❖ **Opravář zemědělských strojů** - základní dovednosti v ručním a strojním obrábění kovů, v ručním kování, dovednosti v opravárenských činnostech.
- ❖ **Zámečník (údržbář)** - ruční zpracování kovů, znalost práce s počítačem, schopnost účtovat v jednoduchém účetnictví
- ❖ **Zemědělec** - znalosti a dovednosti v živočišné a rostlinné výrobě a v opravárenských činnostech, kvalifikační oprávnění pro obsluhu zemědělských strojů.
- ❖ **Kovář, podkovář** - dovednosti při ručním a strojním zpracování kovů, včetně technologických postupů, znalost svářečských prací různými metodami.
- ❖ **Provoz služeb** – znalost alespoň jednoho světového jazyka na úrovni běžné hovorové komunikace, všeobecný kulturní přehled z různých druhů umění.
- ❖ **Kuchař – číšník (kuchařka- servírka) pro pohostinství** – znalosti a dovednosti v technologii přípravy teplých studených pokrmů, ve velkých i malých provozech.

Nástavbové studium

Studenti získají vzdělání v předmětech ekonomika, marketing a management, účetnictví, právo atd. Dále rozšiřuje odborné poznatky získané v učebním oboru.

- ❖ **Podnikání v technických povoláních**
- ❖ **Podnikání v oborech obchodu a služeb**
- ❖ **Podnikání v oborech zemědělství a lesního hospodářství**

Humpolec

Na Střední zemědělské škole v Humpolci nalezneme maturitní obory:

- ❖ **Rostlinolékařství** – pěstování základních i speciálních zemědělských plodin, určení a zneškodnění škodlivých organismů rostlin, ochrana životního prostředí, obsluha a využití zemědělských strojů, ekonomické využívání surovin, energie a materiálů.
- ❖ **Chovatelství** – biochemické a genetické poznatky, chov a výcvik koní, znalost práce s výpočetní technikou a počítačovými sítěmi, znalost ekologie, zemědělské techniky, ekonomie.

- ❖ **Agropodnikání** – mimo základních všeobecných dovedností a znalostí získá žák poznatky z ekonomiky, životního prostředí, biologické a chemické podstaty procesů probíhajících v organismech rostlin a živočichů, pěstování rostlin, chov zvířat.

Havlíčkův Brod

Odloučené pracoviště v Havlíčkově Brodě je republikově unikátní školou. Nejedná se totiž o běžnou zemědělskou školu. Výuka zahrnuje kromě základních všeobecně vzdělávacích předmětů celou řadu odborných předmětů jako je např.: chov zvířat, pěstování rostlin, veterinářství, právo, psychologie a speciální tělesná výchova, ale i molekulární a buněčná biologie, biochemie, genové a buněčné inženýrství, rostlinné a živočišné biotechnologie, biotechnologie v medicíně a průmyslu. Studenti se seznamují v rámci praxe s chodem zemědělského podniku, ale poznají i práci ve výzkumných ústavech, zahradnictví, zpracovatelských podnicích a soukromých podnicích. Nabídka studijních oborů:

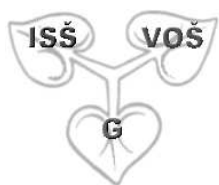
Chovatelství

- ❖ **Kynologie** –odborné poznatky z chovu a výcviku psů, cílený výchova výcviková činnost v oblasti canisterapie („léčba psem“), záchranářství a vedení základního výcviku a zájmové činnosti v agilitách (parkur pro psy) a myslivosti.
- ❖ **Chov koní a jezdeckví** - jezdecký výcvik, získání znalostí a dovedností v hipoterapii nebo v oblasti agroturistiky, chovatelství koní, ošetřovatelství a inseminační technice, v podkovářství, v jezdecké technice (parkur, drezúra, vozatajství atd.).

Agropodnikání

- ❖ **Biotechnologie** – ovládání techniky genových manipulací rostlin pro zvýšení výnosnosti plodin, nutriční hodnoty, produkce léčiv, atd., příprava pro práci v biotechnologických provozech a laboratořích.
- ❖ **Faremní odchov v jelenovitých a lesní hospodářství** - orientace ve struktuře lesního hospodářství a lesní výroby, znalost o výchově, ochraně a obnově nejen lesních porostů, odchovům jelenovitých a hospodářské zužitkování zvěře.
- ❖ **Bez zamřeni** – nástavbové studium probíhající pouze dálkově.

3.10 GYMNAZIUM, VOŠ A INTEGROVANÁ STŘEDNÍ ŠKOLA

HISTORIE

Město Ledec nad Sázavou se snažilo o založení gymnázia již od konce 19. století, ale teprve dle usnesení vlády z 14. 6. 1946 vzniklo k 1. 9. 1946 státní reálné gymnázium. Historie Integrované střední školy sahá až do roku 1890, avšak až po roce 1946 vznikla Učňovská škola a od roku 1955 Odborné učiliště. Mezi nejvíce vyhledávané obory patřil úpravář kovů, který byl jediný v celé republice. Vzhledem ke snižujícímu se zájmu o učební obory došlo k integraci Středního odborného učiliště a Střední průmyslové školy v jeden právní subjekt - v roce 1994 vznikla Integrovaná střední škola strojnická. V roce 1996 získala škola statut VOŠ strojnické. Od 1.1.2004 se rozhodnutím Kraje Vysočina sloučilo Gymnázium Ledec nad Sázavou a Vyšší odborná škola a Integrovaná střední škola Ledec nad Sázavou. Vznikl nový subjekt pod názvem Gymnázium, VOŠ A ISS Ledec nad Sázavou.

SOUČASTNOST

Gymnázium, VOŠ a integrovaná střední škola nabízí vzdělání na čtyřech školách:

- ❖ Gymnázium
- ❖ Střední odborná škola
- ❖ Střední odborné učiliště
- ❖ Vyšší odborná škola (obor Ekonomika a management podniku – zaměření ekonomika a zaměření strojírenství)

Gymnázium

Škola poskytuje úplné střední vzdělání a úspěšným ukončením získá absolvent maturitu. Gymnázium je všeobecné s individuálním zaměřením na předměty, které bude uplatňovat při studiu na vysoké škole, nebo při jiné formě dalšího pomaturitního vzdělávání. Nalezneme zde čtyřletý a osmiletý studijní obor. Ledecké gymnázium poskytuje žákům všeobecné vzdělání, se zaměřením na cizí jazyky.

Střední odborná škola

Škola se zaměřila na výuku německého a anglického jazyka a na práci s počítačem. Nalezneme zde dva studijní obory:

- ❖ **Informatika v ekonomice** - ovládání účetnictví a orientace v problematice tržního hospodářství.
- ❖ **Strojírenství** – technologie, konstrukce a projekce v rámci zaměření: strojírenství, výpočetní a informační technologie, počítačová grafika, ekonomika.

Střední odborné učiliště

- ❖ **Mechanik strojů a zařízení** – montážní práce, ovládání svářecí techniky.
- ❖ **Mechanik – seřizovač** – samostatná práce v náročných dělnických povoláních.
- ❖ **Zámečnick** - základní práce na obráběcích strojích, ovládání svářecí techniky.
- ❖ **Obráběč kovů** - zpracování kovových materiálů a plastů, čtení výrobních výkresů.
- ❖ **Nástrojař** - údržba a ostření ručního nářadí a nástrojů, práce na obráběcích strojích.
- ❖ **Kuchař – číšník pro pohostinství**

4. Uplatnění absolventů škol v okrese Havlíčkův Brod

Situace absolventů na trhu práce je z komplexního pohledu podmíněna především celkovým ekonomickým vývojem, mírou nezaměstnanosti a strukturou volných pracovních míst.

Nalezení dobrého zaměstnání není jednoduchý úkol. Znalosti a dovednosti získané během studia závisí nejen na typu a charakteristice vybrané školy, ale i na přístupu studenta ke studiu. Do jaké míry uplatní získané znalosti a dovednosti v profesním životě, závisí na charakteristice pracovního místa a na požadavcích a nárocích, které budou s pracovním místem spojeny.

Pro získání zaměstnání je velmi důležitá i strategie, schopnost sebe prezentace a komunikativnost. Tyto znalosti nejsou obsaženy v osnovách žádného předmětu, záleží tedy na individuálním přístupu každé školy. Účinnou pomoc může školám zajistit příslušný úřad práce, který je na požádání školy schopen poskytnout budoucím absolventům základní taktiku boje o volná místa formou informativní schůzky. Na všech školách, které jsem navštívila, jsem se zeptala, zda tuto informační schůzku pro své studenty pořádají. Všechny odpovědi byly kladné až na Střední odborné učiliště technické v Chotěboři, kde tuto schůzku nepovažují za důležitou. Podle slov ředitele této školy totiž všichni absolventi nastupují do zaměstnání ve zdejších strojírenských podnicích. Informace Úřadu práce v Havlíčkově Brodě však mluví jasně. Zhruba 20% absolventů za poslední tři roky skončilo místo v zaměstnání na úřadu práce.

Velká část absolventů se při hledání zaměstnání obrací na úřad práce. V praxi to většinou vypadá tak, že je žadatelům předložena nabídka volných pracovních míst ve vystudovaném či příbuzném oboru. V okrese Havlíčkův Brod může počet volných pracovních míst překročit i 400 nabídek denně (viz příloha č.4). Nabídka volných míst obsahuje tyto údaje:

- ❖ typ pracovního místa
- ❖ počet volných míst pro danou nabídku
- ❖ mzda (tu však zaměstnavatelé nemusí udávat)
- ❖ pracovní poměr (datum začátku popř. i konce pracovního poměru)
- ❖ směnnost (jednosměnný, dvousměnný, ...)
- ❖ úvazek
- ❖ název a adresa zaměstnavatele, popř. kontaktní osoba

Většina nabídek je ještě doplněna některými následujícími údaji:

- ❖ požadované dovednosti (např. řidičský průkaz, práce s PC atp.)
- ❖ jazykové znalosti
- ❖ poznámky (bližší popis pracovního místa, upřesnění požadavků atp.)

Vyšší počet evidovaných žadatelů z jednoho oboru může signalizovat nasycenost trhu práce příslušného regionu v daném oboru. Mezi obory, jejichž absolventi jsou často evidováni na Úřadě práce v Havlíčkově Brodě najdeme zejména tyto:

- ❖ obchodní akademie v Havlíčkově Brodě a v Chotěboři
- ❖ kuchař v Havlíčkově Brodě
- ❖ prodavač v Havlíčkově Brodě
- ❖ společné stravování v Havlíčkově Brodě
- ❖ pozemní stavebnictví v Havlíčkově Brodě
- ❖ truhlář pro výrobu nábytku v Chotěboři
- ❖ dřevařská a nábytkářská výroba v Chotěboři
- ❖ všeobecná zdravotní sestra v Havlíčkově Brodě

Míru nezaměstnanosti u vyučených absolventů oboru kuchař a nástavbového studia společné stravování můžeme hodnotit jako spíše podprůměrnou. Čtyřleté obory obchodní akademie, jak v Havlíčkově Brodě, tak i v Chotěboři, pozemní stavebnictví a všeobecná zdravotní sestra mají kolísavou tendenci. Počet nezaměstnaných z těchto oborů se každoročně značně různí, ale celkově by se dal hodnotit spíše jako lehce podprůměrný. (viz příloha č. 4) Uplatnitelnost oborů číšník-servírka a mechanik strojů a zařízení má lehce stoupající tendenci (viz příloha č. 4). Téměř nulovou nezaměstnanost vykazuje škola SOŠ, SOU zemědělské a technické a učiliště v Humpolci, kde z 25 oborů vykazuje nezaměstnanost pouze 10 z nich. U devíti se navíc jedná pouze o jednoho uchazeče na obor, u oboru agropodnikání je tento stav kolísavý. Počet nezaměstnaných se pohybuje kolem 3 absolventů. To může signalizovat jednak silnou poptávku po absolventech daných oborů, ale také dobrý přístup školy ke svým žákům. Ostatní zkoumané obory patří k oborům s velmi nízkou mírou nezaměstnanosti.

Srovnáním počtu studentů posledních ročníků s evidovaným počtem nezaměstnaných absolventů v měsících září ve sledovaném období (2003–2005) získáme komplexnější pohled na problematiku uplatnění absolventů. Měsíc září nebyl

vybrán náhodně. Právě v září končí čerstvým absolventům jejich poslední prázdniny a hromadně se hlásí na úřad práce. Některá srovnání byla zarážející. Například u oboru prodavač v Havlíčkově Brodě ukončilo studium v roce 2003 celkem 22 žáků a z toho 9 jich nenašlo zaměstnání. Následující rok nebyl tento obor otevřen vůbec, ale přesto po roce klesla nezaměstnanost v tomto oboru pouze na 7 žadatelů o zaměstnání. Zde je jasně vidět nerovnováha mezi vzdělávací nabídkou na jedné straně a poptávkou na trhu práce na straně druhé.

Pokud bychom se zaměřili na obor kuchař v Havlíčkově Brodě zjistíme, že v průměru pouze 50% absolventů nalezne zaměstnání, což je značně alarmující výsledek. U žádného dalšího oboru se naštěstí s podobným výsledkem nesetkáme. Můžeme tedy tvrdit, že OA a ISS obchodu a služeb Havlíčkův Brod nedokáže pružně reagovat na situaci na trhu práce, ačkoli láká studenty výbornými studijními podmínkami, kvalitní výukou a jistým uplatněním.

Na druhou stranu SOŠ, SOU zemědělské a technické a učiliště Humpolec by mohlo zvýšit počet přijímaných uchazečů, jelikož uplatnitelnost absolventů této školy se ve všech oborech přibližuje (u většiny dokonce dosahuje) 100%. Podobně úspěšná je i VOŠ, gymnázium, střední sklářská škola, SOU a OU Světlá, kde nižší uplatnitelnost vykazuje pouze zdejší gymnázium.

Pokud bychom hodnotili gymnázia, tak uplatnitelnost absolventů je kolem 90%. Je důležité se zde zmínit, že prioritou absolventů gymnázií je studium na vysokých či vyšších školách. Pokud se však rozhodnou nastoupit do zaměstnání, dokáží se snadno přizpůsobit a popřípadě si rozšířit svoji odbornost rekvalifikačními kurzy.

Ostatní obory, které nejsou na tomto místě rozebrány, protože nijak nevybočují z průměru. Úspěšnost zaměstnanosti absolventů se pohybuje kolem 90%, což je velmi pozitivní výsledek.

Měla jsem možnost promluvit si se dvěma zaměstnanci Úřadu práce v Havlíčkově Brodě. Zeptala jsem se jich, jak oni vidí problematiku uplatnitelnosti absolventů. Dozvěděla jsem se, že velmi důležité je mapování a odhad vývinu rozvoje jednotlivých odvětví, aby bylo zajištěno pokrytí poptávky absolventů a nabídky pracovních míst. S tím souvisí spolupráce úřadů při vzniku a rušení vzdělávacích oborů tak, aby ke změnám docházelo plynule a netrvalo zbytečně dlouho. Výhoda při hledání zaměstnání je ochota a schopnost absolventa se nadále učit.

Ze záznamů výkazu o uchazečích o zaměstnání pro roky 2003 - 2005 Úřadu práce v Havlíčkově Brodě jsem měla možnost zmapovat a zpracovat:

- ❖ celkový počet nabízených pracovních míst
- ❖ počet nezaměstnaných absolventů a mladistvých
- ❖ počet uchazečů o rekvalifikační kurz z řad absolventů a mladistvých
- ❖ počet volných míst pro absolventy a mladistvé
- ❖ počet volných míst po rekvalifikaci
- ❖ počet rekvalifikačních kurzů
- ❖ počet uchazečů o rekvalifikační kurzy

Výsledky jsem zpracovala do grafu (příloha č.6). Jednotlivé body jsem propojila přímkou, aby byla lépe vidět vyvíjející se situace na trhu práce. Celkový počet volných míst je značně vysoký, ale stejně tak je vysoké číslo nezaměstnaných absolventů a mladistvých. Velmi zajímavé a potěšující je i fakt, že kolem 50 uchazečů o zaměstnání je ochotno podstoupit rekvalifikaci. Při pozornějším studiu grafu zjistíme, že počet zájemců o rekvalifikaci je menší než počet nabízených míst po rekvalifikaci. Zájem v posledních třech letech o tyto kurzy stále roste:

- ❖ V roce 2003 bylo zahájeno 103 rekvalifikačních kurzů, do nichž bylo zařazeno celkem 202 uchazečů o zaměstnání.
- ❖ V roce 2004 bylo zahájeno 106 rekvalifikačních kurzů, do nichž bylo zařazeno celkem 253 uchazečů o zaměstnání
- ❖ V roce 2005 bylo do září zahájeno 47 rekvalifikačních kurzů, do nichž bylo zařazeno celkem 177 uchazečů o zaměstnání.

Z grafu (příloha č.6) můžeme vyčíst, že k největšímu nárůstu absolventů dochází vždy v měsících červen až září, ve kterém kulminuje. Tento údaj by měl čerstvé absolventy upozornit na fakt, že nechávat hledání zaměstnání na září, může způsobit velké problémy, protože právě v září počet volných pracovních míst klesá, i když celkový počet nabízených volných pracovních míst stále pomalu stoupá. Z grafu můžeme též vyčíst, že počet míst po rekvalifikaci od 1. 1. 2003 byl nulový. Údaj je ale zkreslený, protože tento jev nebyl před 1. 5. 2004 statisticky vyhodnocován. Můžeme zde i zjistit, že počet volných míst po rekvalifikaci přibližně kopíruje křivku uchazečů zařazených do rekvalifikačních kurzů, což jen potvrzuje správné fungování trhu práce.

Celková míra nezaměstnanosti je menší než celorepublikový průměr. Ačkoli je tento údaj příznivý, nemění to nic na faktu, že počty nezaměstnaných absolventů a mladistvých výrazně převyšují nabídku pracovních míst právě pro absolventy a

mladistvé. Těchto pracovních míst je značně omezené množství, řádově v jednotkách, zato celkový počet volných míst se pohybuje ve stovkách

Otázkou je, proč mají absolventi větší problémy s uplatněním na trhu práce přesto, že volná místa tu evidentně jsou. Problém nedostatku pracovníků nespočívá v nedostatku žadatelů, ale v nezájmu o konkrétní zaměstnání. Příčin těchto jevů je mnoho, ať už subjektivní nebo objektivní povahy. Jedná se zejména o:

- ❖ nízké platové ohodnocení
- ❖ vysoké pracovní nasazení
- ❖ ztížené pracovní podmínky
- ❖ vzdálenost od místa bydliště
- ❖ nízká perspektiva zaměstnání.

Vedle pracovních, sociálních a finančních podmínek jde i o perspektivu celého odvětví, o možnosti pracovního růstu. Ke zvýšení zájmu o tyto profese je důležité zajistit zlepšení výše zmíněných podmínek.

Problém v uplatnění některých oborů nemusí vždy souviset pouze v přesycenosti trhu práce. Důvodem může být i zaměstnávání levné pracovní síly ze zahraničí. Tento trend je patrný zejména ve stavebnictví, ale i v jiných oborech. Proč ale firmy upřednostňují často nekvalifikované zahraniční pracovníky před kvalifikovanou tuzemskou pracovní silou? Odpověď je velice prostá. Zahraniční zaměstnanec je ochoten spokojit se i s platem, který by kvalifikovanou domácí sílu neuspokojil.

O uplatnění absolventů, do značné míry rozhodují i samotní zaměstnavatelé. Ze žadatelů o zaměstnání si vybírají vždy toho nejlepšího. Každý z nich má své specifické požadavky, avšak mnohé se shodují. Mimo požadavku na vyšší znalosti a dovednosti v oblasti nových technologií a technologických postupů, např. i na:

- ❖ povahové vlastnosti uchazeče
- ❖ celkový dojem, který zanechal na potencionálních zaměstnavatelích.
- ❖ ochotu učit se
- ❖ odpovědnost a samostatné řešení problémů
- ❖ správné čtení a porozumění pracovních instrukcí
- ❖ práci v týmu
- ❖ používání výpočetní techniky a zacházení s informacemi
- ❖ znalost cizích jazyků
- ❖ schopnost se správně rozhodovat

Nynější trend ve vzdělání směřující ke zvýšení počtu gymnazistů, tedy absolventů se všeobecným vzděláním, většina zaměstnavatelů vítá. Absolventi mohou vykonávat široký okruh pracovních činností a nejsou omezeni pouze na uplatnění v jednom určitém oboru nebo zaměstnání. Pro zaměstnavatele je totiž výhodné utvořit si absolventa k obrazu svému a to i za tu cenu, že prvních pár let nebude firmě vydělávat. Na druhou stranu existují i tací, kteří by spíše uvítali, aby absolventi především učňovských oborů kvalitně a dobře ovládali své řemeslo.

S těmito trendy souvisí i požadavky na školský systém. Požaduje se vytváření podmínek pro růst celkové úrovně vzdělanosti, vytváření odpovídající struktury oborů a příprava mladých lidí pro celoživotní zaměstnatelnost. Je nutno vzít v úvahu výrazné zpoždění, které je s každou reakcí vzdělávací soustavy na změny požadavků trhu práce spojeno. Absolventi školního vzdělávání, přizpůsobeného momentálním potřebám trhu práce, na něj vstoupí až za několik let. Školství není schopno pružně reagovat a měnit vzdělávací nabídku podle měnících se potřeb trhu práce. Regulace vzdělávací nabídky na základě aktuálních potřeb trhu práce je tedy poměrně problematická.

5. Závěr

Umístění nových absolventů vstupujících na trh práce je silně závislé na regionálních podmínkách. Je to dáno mírou nezaměstnanosti, rozdíly v hospodářské situaci či ekonomickým vývojem v daném regionu.

Absolventi škol jsou tradičně považováni za rizikovou skupinu na trhu práce, neboť jsou ohroženi nezaměstnaností ve výrazně vyšší míře než je průměrná míra nezaměstnanosti ostatních ekonomicky aktivních obyvatel. Díky pravidelnému sledování víme, že tento stav na trhu práce je ve světě běžný, neboť absolventi škol jsou znevýhodněni nedostatkem praktických zkušeností. Úspěšnému přechodu absolventů ze školy do praxe může napomoci úzká spolupráce firem se školami.

Požadavky a předpoklady trhu práce na absolventy jsou značně rozsáhlé. Avšak stačí absence jedné a může to znamenat vážnou překážku pro rychlé uplatnění. Pokud požadavky a předpoklady porovnáme s profily jednotlivých oborů, zjistíme, že se ne vždy shodují. Například při porovnání profilů učňovských škol zjistíme, že většina tříletých oborů se věnuje především odborné a praktické stránce vzdělávání. Právě vyučení pak mají nízkou schopnost pracovat s výpočetní technikou a i jazyková vybavenost je značně omezená. Výzkumem jsem zjistila, že i přes tyto nevýhody vyučených absolventů je míra jejich nezaměstnanosti nižší než u SOŠ. Tento jev si vysvětluji tím, že vyučení jsou připraveni manuálně pracovat, ale absolventi SOŠ hledají „pohodlnější“ a lépe finančně ohodnocené zaměstnání.

Na havlíčkobrodsku jsou všechna gymnázia všeobecného zaměření. Pokud se absolventi nedostanou na další studia, začnou hledat zaměstnání. Přestože jsem v úvodu předpokládala jejich nevýhodu v chybějící odbornosti, zjistila jsem, že jejich velká výhoda tkví ve schopnosti učit se. Díky tomu se dokáží snadno přizpůsobit potřebám trhu práce. Zmínila bych zde ale i fakt, že studenti gymnázií bývají nadprůměrně inteligentní lidé, kterým další vzdělávání nečiní velké problémy.

Většina uvedených škol má dlouholetou tradici. Jejich vznik vždy souvisel s potřebami místního obyvatelstva. V průběhu minulosti se jednotlivé školy vyvíjely a i jejich studijní programy se upravovaly podle aktuální potřeby a tento trend stále pokračuje. Někdy jsou ovšem změny na trhu práce příliš rychlé a školství na ně prostě nedokáže okamžitě reagovat. To má za následek jak růst počtu nezaměstnaných, tak i nedostatek kvalifikovaných pracovních sil. Přizpůsobení vzdělávací nabídky aktuální poptávce je dlouhodobý proces.

Úroveň péče o své žáky se je v každé škole rozdílná. Tradičně vyšší je u čtyřletých studijních oborů, kde je kladen větší důraz na rozvoj osobnosti studentů. To mohl být i jeden z důvodů lepší uplatnitelnosti jejich absolventů.

Díky spolupráci s Úřadem práce v Havlíčkově Brodě jsem se dozvěděla, že celková míra nezaměstnanosti v okrese je podprůměrná. I když je tento závěr uspokojivý, nemůžeme již dohledat, zda byla zachována profesní stabilita.

Trend preferování všeobecného vzdělání se jeví z mnoha důvodů jako společensky přínosný. Ale musíme si uvědomit, že pokud budeme chtít skutečné profesionální odborníky, nebude všeobecné vzdělání stačit. To klade zvýšené nároky na neustálé zvyšování odborné kvalifikace, tedy i k prodloužení doby vzdělávání.

Značný podíl na uplatnitelnosti absolventů nese na svých bedrech škola i stát. Důležité je však dodat, že zodpovědnost nese především každý sám za sebe a tak záleží pouze na něm, jak využije možností, které mu stávající systém nabízí.

6. Seznam použité literatury

- [1] BURDA VLADIMÍR, aj.:Přístup mladých lidí ke vzdělání a jejich profesní uplatnění, 26.11.2005, dostupné z: www.nuov.cz
- [2] FESTOVÁ JENY: Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním–2004, 26.11.2005, dostupné z: www.nuov.cz
- [3] FESTOVÁ JENY, VOJTĚCH JIŘÍ: Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2003, 26.11.2005, dostupné z: www.nuov.cz
- [4] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ:Právní předpisy o zaměstnanosti. Čtvrté vydání, Praha 2004.
- [5] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČESKÉ REPUBLIKY.: Učební dokumenty škol (Profil absolventa, Charakteristika studijního oboru, Učební plán):
Havlíčkovo Gymnázium, Štáflova2063
Gymnázium Chotěboř, Jiráskova 637
Střední průmyslová škola stavební akademika Stanislava Bechyně
Vyšší odborná škola a Obchodní akademie
Střední zdravotnická škola a vyšší zdravotnická škola
VOŠ, gymnázium, střední sklářská škola, SOU a OU
Obchodní akademie a integrovaná střední škola obchodu a služeb
Gymnázium, VOŠ a integrovaná střední škola
Střední odborné učiliště technické
Střední odborná škola, SOU zemědělské a technické a učiliště
- [6] MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČESKÉ REPUBLIKY.: Z dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky. Učitel'ské noviny, týdeník pro učitele a přátele školy. 108.ročník, 2005, č. 12, s.16-18. ISSN 0139-5718
- [7] SAMUELSON, P. A. – NORDHAUS, W. D. :Ekonomie. Svoboda, Praha 1991
- [8] ŠŤASTNOVÁ PAVLÍNA.: Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů na vstup na trh práce, 26.11.2005, dostupné z: www.nuov.cz

- [9] TRHLÍKOVÁ, JANA: Mají absolventi SOŠ zájem pracovat v oboru, který vystudovali?. Učitelské noviny, týdeník pro učitele a přátele školy. 108.ročník, 2005, č. 9, s.17-18. ISSN 0139-5718
- [10] TRHLÍKOVÁ JANA, ÚLOVCOVÁ HELENA, VOJTĚCH JIŘÍ: Přejchod absolventů středních škol do praxe a jejich uplatnění – SOŠ I.etapa, 26.11.2005, dostupné z: www.nuov.cz
- [11] TRHLÍKOVÁ JANA, ÚLOVCOVÁ HELENA, VOJTĚCH JIŘÍ: Přejchod absolventů středních škol do praxe a jejich uplatnění II.etapa, 26.11.2005, dostupné z: www.nuov.cz
- [12] TRHLÍKOVÁ, JANA: Rozhodování žáků o volbě studijního oboru SOŠ. Učitelské noviny, týdeník pro učitele a přátele školy. 108.ročník, 2005, č. 11, s.16-17. ISSN 0139-5718
- [13] UČITELSKÉ NOVINY, TÝDENÍK PRO UČITELE A PŘÁTELE ŠKOLY. 107-108.ročník, 2004 - 2005, č. 1 - 46. ISSN 0139-5718
- [14] ÚŘAD PRÁCE HAVLÍČKŮV BROD VE SPOLUPRÁCI SE STŘEDNÍMI ŠKOLAMI OKRESU V ŘÍJNU 2004: Informace o studijních a učebních oborech na středních školách v okrese Havlíčkův Brod.
- [15] ÚŘAD PRÁCE HAVLÍČKŮV BROD: Nabídka volných míst, podle KZAM abecedně, 21.10.2005.
- [16] ÚŘAD PRÁCE HAVLÍČKŮV BROD: Výkaz o uchazečích o zaměstnání.1/2003-9/2005.
- [17] VOJTĚCH JIŘÍ, aj.:Uplatnění absolventů škol na trhu práce-2003, 26.11.2005, dostupné z: www.nuov.cz
- [18] VLČEK J.: Základy ekonomie. Praha1995

7. Přílohy

7.1 Seznam příloh

Příloha č. 1 – Trh práce

Příloha č.2 – Právní předpisy o zaměstnanosti §33

Příloha č.3 – Kritéria Kvantitativního rozvoje regionálního školství

Příloha č.4 – Počet studentů v závěrečných ročnících SŠ a počet
nezaměstnaných v okrese Havlíčkův Brod a SOŠ a SOU
zemědělské a technické učiliště Humpolec (2003-2004)

Příloha č.5 - Tabulka. Výkaz o uchazečích o zaměstnání v období (2003-2005)

Příloha č.6 - Graf. Výkaz o uchazečích o zaměstnání v období (2003-2005)

Příloha č.7 – Reálný příklad učebního dokumentu studijního oboru –
ROSTLINOLÉKAŘSTVÍ

Příloha č. 1 - **Trh práce**

Trhy pracovních příležitostí reagují na tržní podmínky a u povolání, po nichž je vysoká poptávka, mzdy stoupají. V porovnání s povoláními, po nichž je poptávka nízká. Pojem trh práce můžeme charakterizovat z pohledu:

1. **Ekonomického:** V ekonomice rozlišujeme trh výrobků a služeb a trh výrobních faktorů. Trh práce patří na trh výrobních faktorů, kde organizuje produkci a distribuci práce jako směnného vztahu mezi prací a mzdou, přičemž mzda je cenou práce. [18]
2. **Sociálního:** Trh práce není klasickým zbožím. Jedná se spíše o sociální instituci. Trh práce se segmentuje na profesní, lokální a interní trhy práce. Vytváření segmentů pracovního trhu je ovlivněno různorodostí technologických charakteristik a ekonomickými podmínkami, sociálními strukturami, institucemi, normami a zvyky. Segmentace pracovního trhu posiluje pak zpětně sociální nerovnosti, vytváří bariéry mobility a flexibility pracovního trhu a upevňuje jeho různorodost. [18]

Příloha č. 2 - **Právní předpisy o zaměstnanosti §33**

Zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání

(1) Při zprostředkování zaměstnání se věnuje zvýšená péče uchazečům o zaměstnání, kteří ji pro svůj zdravotní stav, věk, péči o dítě nebo z jiných vážných důvodů potřebují. Jsou to zejména

- a) fyzické osoby se zdravotním postižením (§67),
- b) fyzické osoby do 25 let věku,
- c) absolventi vysokých škol po dobu 2 let po úspěšném ukončení studia, nejdéle však do 30 let věku,
- d) těhotné ženy, kojící ženy a matky do devátého měsíce po porodu,
- e) fyzické osoby pečující o dítě do 15 let věku,
- f) fyzické osoby starší 50 let věku,
- g) fyzické osoby, které jsou vedeny v evidenci uchazečů o zaměstnání déle než 6 měsíců,
- h) fyzické osoby, které potřebují zvláštní pomoc; těmito osobami se rozumí zejména fyzické osoby, které se přechodně ocitly v mimořádně obtížných poměrech nebo které v nich žijí, fyzické osoby společensky nepřizpůsobené, fyzické osoby po ukončení výkonu trestu odnětí svobody a fyzické osoby ze sociokulturně znevýhodněného prostředí.

(2) Úřad práce ve spolupráci s uchazečem o zaměstnání uvedeným v odstavci 1 může vypracovat individuální akční plán směřující ke zvýšení možnosti uplatnění uchazeče o zaměstnání na trhu práce; uchazečům o zaměstnání uvedeným v odstavci 1 písm. b) a c) je úřad práce povinen vypracování tohoto plánu nabídnout. Obsahem individuálního akčního plánu je zejména stanovení postupu a časového harmonogramu plnění jednotlivých opatření ke zvýšení možnosti uplatnění uchazeče o zaměstnání na trhu práce, a to v souladu s dosaženou kvalifikací, možnostmi a schopnostmi uchazeče o zaměstnání. Uchazeč o zaměstnání je povinen poskytnout součinnost při vypracování individuálního akčního plánu a plnit podmínky v něm stanovené. [4]

Příloha č. 3 - **Kritéria Kvantitativního rozvoje regionálního školství**

Vedle předpokladů přístupu ke střednímu vzdělání v podobě celorepublikových průměrných podílů přijímání žáků do jednotlivých druhů vzdělávání vyplývají další kritéria rozvoje z potřeby zajištění co nejužšího souladu oborové struktury škol s požadavky trhu práce i z převažujícího nadbytku prostorových kapacit:

1) Do struktury oborů odborného vzdělávání s maturitní zkouškou i výučním listem může být zařazen nebo kapacitně posílen pouze takový obor, který bude odpovídat potřebám trhu práce; ohled bude brán na strategii regionálního rozvoje příslušného kraje (ekonomicko-sociální vývoj, příprava pobídkových investičních zón, budování velkých investičních celků), na analýzu uplatnění absolventů příslušné skupiny oborů na trhu práce a další faktory, jako je například vzdálenost jiné školy, která má stejný nebo příbuzný obor zařazen ve své nabídce vzdělávání.

2) Při výměně nevyhovujícího oboru za nový perspektivní musí být recipročně utlumen obor, ze kterého pocházejí nezaměstnaní absolventi v míře nezaměstnanosti, vyšší než je průměr kraje; obory, do kterých se 3 roky nepřijímalo, nebudou brány v úvahu; podporováno bude rozvíjení kapacit čtyřletých gymnázií.

3) Nepředpokládá se vznik nových středních škol; pokud taková potřeba nastane v souladu se strategií regionálního a dlouhodobého záměru příslušného kraje, nesmí dojít k navýšení stávajících kapacit.

4) Zařazení nové vyšší odborné školy, ať již zřízené jako samostatná škola nebo součástí střední školy může být doporučeno pouze v případě realizace vzdělávacího programu studijního oboru, který má ojedinělý charakter v daném regionu a jehož koncepce vznikla na základě projevené společenské potřeby příslušně vzdělaných odborníků na trhu práce. Cílem musí být zejména omezení roztříštěnosti VOŠ, optimalizace jejich počtu a provázanost se studiem bakalářských oborů VŠ v regionu.[6]

Příloha č.4 - Počet studentů v závěrečných ročnících SŠ a počet nezaměstnaných v okrese Havlíčkův Brod a SOŠ a SOU zemědělské a technické učiliště Humpolec (2003 - 2005)

Škola	Obor	Zakončení studia	Počet studentů v posledním ročníku studia			Počet nezaměstnaných na UP		
			2003	2004	2005	2003	2004	2005
Havlíčkovo Gymnázium Havlíčkův Brod	gymnázium všeobecné čtyřleté	maturita	26	30	30	4	2	4
	gymnázium všeobecné osmileté	maturita	45	50	49	-	2	1
OA a ISŠ obchodu a služeb Havlíčkův Brod	obchodní akademie	maturita	62	46	57	8	1	6
	obchodně podnikatelská činnost	maturita	21	18	19	-	1	-
	operátor oděvní výroby – obchodní činnost	maturita	16	28	22	-	4	-
	číšník – servírka	výuční list	19	10	9	7	4	2
	kuchař	výuční list	41	33	38	21	12	14
	prodavač – smíšené zboží	výuční list	22	-	12	9	7	5
	krejčí	výuční list	23	10	25	-	1	-
	pekař	výuční list	6	8	8	-	-	-
	cukrář	výuční list	14	14	10	-	1	-
	společné stravování	maturita	12	12	12	10	10	3
	provoz obchodu	maturita	14	13	12	3	5	2
	management obchodu	maturita	22	27	-	-	2	-
Střední průmyslová škola stavební Havlíčkův Brod	pozemní stavebnictví	maturita	30	36	36	6	9	4
	Stavební lyceum	maturita	32	34	31	-	1	-
Střední zdravotnická škola a VZŠ Havlíčkův Brod	všeobecná zdravotní sestra	maturita	58	64	85	8	9	7
	diplomovaná všeobecná zdravotní sestra	ABS.	21	23	27	-	1	-
	diplomovaná sestra pro psychiatrii		21	11	-			
Gymnázium Chotěboř	gymnázium všeobecné čtyřleté	maturita	32	31	33	3	1	4
	gymnázium všeobecné osmileté	maturita	28	29	28	-	1	-

SOU technické Chotěboř	mechanik strojů a zařízení	maturita	20	16	24	5	3	2
	zámečnick	výuční list	3	9	12	-	1	-
	elektrikář slaboproud	výuční list	11	12	10	1	1	4
	elektrikář silnoproud	výuční list	10	-	6	-	-	-
	truhlář pro výrobu nábytku	výuční list	47	44	32	9	3	4
	děvařská a nábytkářská výroba	maturita	20	19	17	7	5	2
	provozní technika	maturita	12	8	-	3	3	-
Gymnázium, VOŠ a ISS Ledeč nad Sázavou	gymnázium všeobecné čtyřleté	maturita	29	24	24	3	4	3
	gymnázium všeobecné osmileté	maturita	28	26	29	-	1	2
	strojírenství	maturita	22	19	21	-	5	-
	management strojírenství	maturita	7	9	18	-	-	-
	ekonomika a management podniku	ABS	6	19	28	-	6	-
	provozní technika	maturita	6	-	7	-	-	-
	podnikání v technických povoláních	maturita	11	15	25	-	-	-
	zámečnick	výuční list	-	18	9	-	3	-
	nástrojař	výuční list	8	-	5	-	-	-
	kuchař – číšník	výuční list	-	-	19	-	-	-
VOŠ, GYM, Střed. sklář. škola, SOU a OU Světlá	gymnázium všeobecné čtyřleté	maturita	-	30	31	2	4	1
	gymnázium všeobecné osmileté	maturita	24	29	-	5	4	-
	UŘZ skla – hutní tvarování	maturita	-	-	11	-	-	-
	UŘZ skla – broušení a rytí	maturita	-	-	30	-	-	-
	UŘZ skla – malba skla	maturita	-	-	10	-	-	-
	sklář	výuční list	13	12	10	1	1	2
	brusič skla	výuční list	15	11	8	-	1	1
	kameník	výuční list	15	8	8	-	1	-
	sklářský průmysl-zušlechťování skla	maturita	5	-	-	-	-	-
VOŠ a OA Chotěboř	OA	maturita	33	21	49	7	8	5
	ekonomika a management podniku DE/DA	ABS	9	28	39	4	3	4
	pojišťovnictví	ABS	16	24	20			

SOŠ, SOU zem. a tech. a U Humpolec	roślinolékařství (v H)	maturita	35	24	9	-	1	-
	agropodnikání (v H a HB) DE/DA	maturita	31/28	33/30	54	2/-	4/-	3/-
	chovatelství (v H a HB)	maturita	-/21	-/22	42	-	1	-
	sociální péče – pečovatelská činnost (ve S)	maturita	-	17	13	-	1	-
	sociálněsprávní činnost (ve S)	maturita	-	12	16	-	-	-
	zemědělský podnikatel (v HB)	maturita	-	-	18	-	-	-
	zámečník (v H)	výuční list	-	-	3	-	-	-
	klempíř (v H)	výuční list	14	13	7	-	-	-
	automechanik (v H a S)	výuční list	30/45	30/31	70	-	-	-
	autoelektrikář (v H)	výuční list	17/-	14/7	15	-	-	-
	instalatér (v H)	výuční list	6	2	8	-	-	-
	tesař (v H)	výuční list	-	8	9	-	-	-
	zedník	výuční list	11	12	-	-	-	-
	zemědělec	výuční list	-	5	-	-	1	-
	kosmetička	výuční list	6	-	-	-	-	-
	kuchař-číšník pro pohostinství	výuční list	28	23	-	-	-	-
	opravář zemědělských strojů (S)	výuční list	44	29	35	-	1	-
	malířské a natěračské práce (v H)	výuční list E	7	3	5	-	-	-
	stavební výroba (v H)	výuční list E	2	2	3	-	-	-
	stavební provoz – nástavba (v H)	maturita	13	9	10	-	-	-
	autoelektronika – nástavba (v H)	maturita	-	11	14	-	-	-
	podnikání v technických povoláních – nástavba (v H a S)	maturita	16	-	21	-	1	-
	podnikání v oborech obchodu a služeb – nástavba (S)	maturita	26	9	26	-	1	-
	podnikání v oborech zemědělství a lesního hospodářství	maturita	12	14	-	-	1	-
	provoz služeb	výuční list	6	-	-	-	1	-

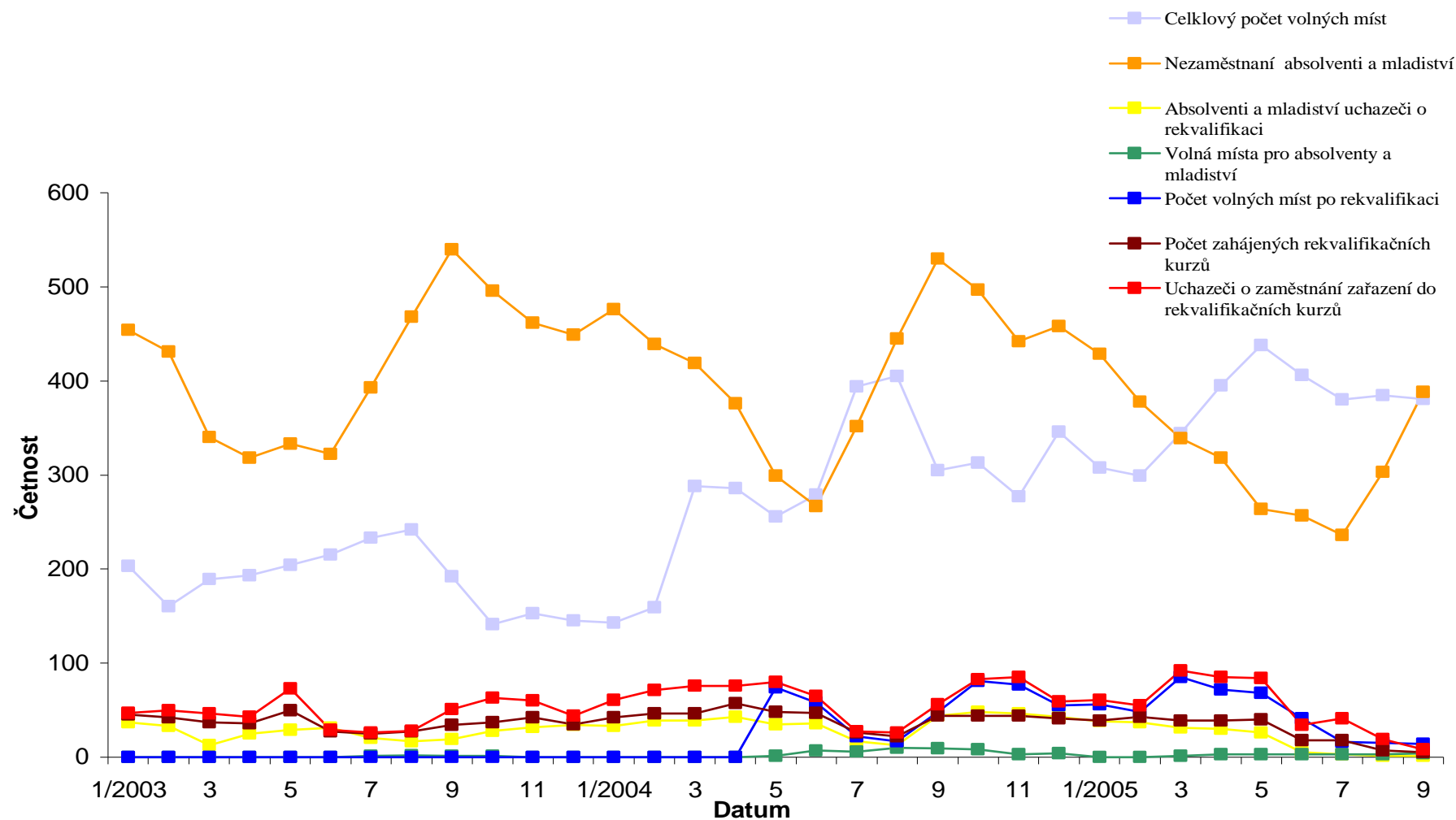
Příloha č.5 - **Tabulka. Výkaz o uchazečích o zaměstnání v období (2003-2005)**

Rok 2003												
Měsíc	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Celkový počet volných míst	203	160	189	193	204	215	233	242	192	141	153	145
Nezaměstnaní absolventi a mladiství	454	431	340	318	333	322	393	468	540	496	462	449
Absolventi a mladiství uchazeči o rekvalifikaci	37	33	13	25	29	31	20	17	19	28	32	34
Volná místa pro absolventy a mladistvé	0	0	0	0	0	0	1	2	1	1	0	0
Počet volných míst po rekvalifikaci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Počet zahájených rekvalifikačních kurzů	45	42	37	36	50	27	25	27	34	37	42	35
Uchazeči o zaměstnání zařazení do rekvalifikačních kurzů	47	50	46	43	73	29	26	28	51	63	60	44

Rok 2004												
Měsíc	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
Celkový počet volných míst	143	159	288	286	256	279	394	405	305	313	277	346
Nezaměstnaní absolventi a mladiství	476	439	419	376	299	267	352	445	530	497	442	458
Absolventi a mladiství uchazeči o rekvalifikaci	33	39	39	43	35	36	17	13	44	48	46	43
Volná místa pro absolventy a mladistvé	0	0	0	0	1	7	6	10	9	8	3	4
Počet volných míst po rekvalifikaci	0	0	0	0	74	58	22	17	48	81	77	55
Počet zahájených rekvalifikačních kurzů	42	46	46	57	48	47	26	22	44	44	44	41
Uchazeči o zaměstnání zařazení do rekvalifikačních kurzů	61	71	76	76	80	65	27	26	56	83	85	59

Rok 2005									
Měsíc	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Celkový počet volných míst	308	299	344	395	438	406	380	385	381
Nezaměstnaní absolventi a mladiství	429	378	339	318	264	257	236	303	388
Absolventi a mladiství uchazeči o rekvalifikaci	38	37	31	30	26	5	3	1	1
Volná místa pro absolventy a mladistvé	0	0	1	3	3	3	3	3	4
Počet volných míst po rekvalifikaci	56	48	85	72	68	41	16	15	14
Počet zahájených rekvalifikačních kurzů	39	43	39	39	40	18	18	7	5
Uchazeči o zaměstnání zařazení do rekvalifikačních kurzů	61	55	92	85	84	34	41	19	8

Příloha č.6 - Graf. Výkaz o uchazečích o zaměstnání v období (2003-2005)

Příloha č.7 – Reálný příklad učebního dokumentu studijního oboru-
ROSTLINOLÉKAŘSTVÍ

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČESKÉ REPUBLIKY

Učební dokumenty studijního oboru

42-35-6 ROSTLINOLÉKAŘSTVÍ

Denní studium absolventů základní školy

Schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky dne 23.10.1997, čj. 32 721/97-71 s platností od 1. září 1998 počínaje 1. ročníkem.

O b s a h :

	Strana :
1.Pojetí studijního oboru	3
2.Profil absolventa	5
3.Učební plán: pro denní studium	7
: pro studium při zaměstnání	10
4.Učební osnovy povinných odborných předmětů :	
Biology a ekologie	12
Chemie	15
Biometrie	18
Stroje a zařízení	20
Motorová vozidla	25
Výpočetní technika	28
Pěstování rostlin	30
Ekonomika a podnikání	34
Fytopatologie	38
Rostlinolékařská zoologie	40
Herbologie	44
Metody a systémy ochrany rostlin	46
Právo a předpisy v rostlinolékařství	49
Praxe	50
Seznam doporučené literatury	57
Návrh témat pro komisionální zkoušku	59

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČESKÉ REPUBLIKY

Pojetí studijního oboru

42-35-6 Rostlinolékařství

Schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky dne 23.10.1997, čj. 32 721/97-71 s platností od 1.září 1998 počínaje 1. ročníkem.

1. Charakteristika studijního oboru

Studijní obor 42 -35- 6 Rostlinolékařství je koncipován tak, aby zohlednil požadavky zákona č.147/1996 Sb. o rostlinolékařské péči a prováděcí vyhlášky č.288/1996 Sb.o oborech středoškolského studia a délce odborné praxe jako kvalifikačních kritériích pro živnostenské podnikání na úseku rostlinolékařské péče.

Úspěšně zakončené studium bude jedním ze základních předpokladů možného živnostenského podnikání na úseku rostlinolékařské péče, ale bude využitelné i v dalších oblastech podnikání.

2. Charakteristika obsahu vzdělání

Obsah výchovy a vzdělávání je stanoven tak, aby žáci mohli po úspěšném absolvování studia kvalifikovaně vykonávat činnosti, které jsou součástí profilu absolventa oboru a aby byli připraveni pro případné vyšší odborné nebo vysokoškolské studium zejména zemědělství a dalších příbuzných oborů.

Poskytované vzdělání sestává ze všeobecné a odborné složky. Všeobecnou složku vzdělání poskytují žákům vyučovací předměty jazykové (český jazyk a literatura, cizí jazyk), společenskovední (občanská nauka, dějepis, hospodářský zeměpis), matematicko-přírodovědné (matematika,fyzika) a tělesná výchova.

Odborné učivo umožňuje žákům, aby si osvojili na vědeckém základě zevšeobecněné širší vědomosti dlouhodobě platné, dále nezbytné obecné dovednosti a návyky, zejména logické myšlení a správné pracovní metody. Úzce navazuje na složku všeobecného vzdělání. Poskytuje žákům poznatky o podstatě zákonitostí, principů, jevů a jejich vzájemných vztazích, o přírodních,technických,ekologických a ekonomickospolečenských souvislostech a vede je k uplatňování těchto vědomostí při řešení praktických úkolů. Tvoří základ odborné složky profilu absolventa. Řadí se sem učivo předmětů chemie, fyzika, biologie a ekologie, stroje a zařízení, výpočetní technika, obecné základy pěstování rostlin, základy ekonomiky a podnikání.

Speciální odborné učivo poskytuje žákům nezbytné vědomosti z oboru rostlinolékařské péče. Objasní příčiny ohrožení zdraví rostlin, vzniku škod,způsoby šíření škodlivých organizmů, metody jejich zjišťování a ochrany proti nim. Žáci

osvojí poznatky nutné k ekologicky přijatelnému používání přípravků na ochranu rostlin. Toto učivo se bude vyučovat zejména v předmětech fytopatologie, rostlinolékařská zoologie, herbologie, metody a systémy ochrany rostlin, právo a předpisy v rostlinolékařství a v odborné části předmětu stroje a zařízení.

Dále žáci získají oprávnění k řízení motorových vozidel, případně samojízdných strojů.

3. Metody a formy výchovně vzdělávací práce

Volba metod a forem výchovně vzdělávací práce závisí na vyučujících jednotlivých předmětů. Formy výchovně vzdělávací práce tvoří spolu s metodami jednotný celek.

Při volbě metod je třeba dávat přednost takovým, které umožňují soustavné rozvíjení aktivity žáků ve vyučovacím procesu. Při výběru a posuzování forem výchovně vzdělávací práce ve studijním oboru 42-35-6 Rostlinolékařství je třeba počítat v širokém měřítku zejména s cvičeními, různými formami praxe a s exkurzemi.

Ve všech formách vyučování je třeba respektovat platná právní ustanovení, příslušná prováděcí vládní a resortní nařízení i vyhlášky, normy a předpisy, pojednávající o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.

4. Podmínky přijetí

Do prvního ročníku denního studia studijního oboru 42-35-6 Rostlinolékařství se přijímají chlapci a dívky po úspěšném ukončení 9. ročníku základní školy, kteří splnili podmínky přijímacího řízení dané střední školy a vyhovují zdravotním kritériím, tj. nebyla u nich odborným vyšetřením zjištěna onemocnění vylučující řízení motorových vozidel ve smyslu obecně závazných předpisů (absolutní kontraindikace) nebo onemocnění alergického původu (relativní kontraindikace závislé na druhu alergického onemocnění a směru dalšího uplatnění absolventa).

5. Organizace studia

Studium je organizováno jako čtyřleté denní studium nebo jako pětileté dálkové studium a končí maturitní zkouškou podle platných předpisů.

Maturitními předměty jsou český jazyk a literatura, volitelný předmět (např. cizí jazyk), pěstování rostlin a rostlinolékařství, které zahrnuje učivo fytopatologie, rostlinolékařské zoologie a herbologie.

Součástí maturitní zkoušky z praxe je projekt zaměřený na rostlinolékařství.

6. Možnosti dalšího vzdělávání absolventů

Absolventi studijního oboru 42-35-6 Rostlinolékařství, kteří úspěšně vykonali maturitní zkoušku, se mohou pokračovat o studium na vyšších odborných a na vysokých školách.

Profil absolventa

Absolvent studijního oboru 42-35-6 Rostlinolékařství musí mít tyto obecné vědomosti a dovednosti :

- ovládá dovednosti potřebné k poznání a regulování vlastní osobnosti a dovednosti potřebné pro soukromý a pracovní styk s jinými lidmi,
- je si vědom svých lidských práv a je ochoten respektovat práva jiných lidí; uvědomuje si svou národní příslušnost a má snahu rozvíjet vše pozitivní, co jeho předkové vytvořili. Cítí sounáležitost se svou vlastí a odpovědnost za ni. Uznává rovnost různých etnických skupin a ras,
- dovede využívat svých poznatků z historie pro lepší pochopení své současnosti,
- klade si v životě filozofické otázky a hledá na ně odpovědi,
- respektuje zásady humanity a je připraven pro aktivní občanský život,
- uvědomuje si vliv přírodního prostředí a vliv rozvoje vědy a techniky na život lidí a zvažuje své rozhodování a jednání v zájmu ochrany přírody a životního prostředí,
- dodržuje platné jazykové normy, umí se výstižně a správně vyjadřovat v mateřském jazyce,
- ve studovaném cizím jazyce rozumí rozhovorům o věcech denního života a dovede pohotově reagovat v rozhovorech o těchto věcech,
- ovládá potřebnou odbornou terminologii svého oboru a dovede pomocí slovníku číst cizojazyčné odborné texty,
- rozumí matematickým pojmům a vztahům mezi nimi, umí vyhledávat, hodnotit a třídit matematické informace, dokáže užívat matematické poznatky a aplikovat přírodovědné poznatky v běžných životních a profesních situacích,
- je schopen pracovat s počítačem a využívat běžných uživatelských programů,
- umí provádět biologické a chemické rozborů materiálu a složek životního prostředí, své pozorování zaznamenat a vyvodit z nich závěry,
- vyhledává kulturní zážitky (např. čte krásnou literaturu, časopisy, populárně naučné knihy podle svého zájmu a navštěvuje kulturní zařízení, jako jsou kina, divadla, koncertní a výstavní síně atp.),
- je poučen o nebezpečí neodpovědných sexuálních styků, drogové závislosti a o vlivech nezdravého způsobu života vůbec i o předpokladech úspěšného vyrovnání se s rolí partnera a rodiče,
- snaží se zvyšovat nebo udržovat svou tělesnou zdatnost a upevňovat své zdraví.

Absolvent studijního oboru 42-35-6 Rostlinolékařství musí mít tyto odborné vědomosti a dovednosti:

- umí uplatnit hlavní zásady pěstování základních i speciálních zemědělských plodin,
- dokáže určit základní škodlivé organizmy rostlin (choroby, škůdce, plevely) a rozlišit abiotické poruchy,
- umí doporučit nebo nařídit optimální způsoby ochrany proti škodlivým organizmům a léčení nebo prevenci chorob a poruch výživy,
- dokáže zacházet s prostředky na ochranu rostlin (zoocidy, herbicidy, fungicidy, regulátory růstu a ostatními) ve smyslu dobré zemědělské praxe,
- dokáže využívat zemědělské stroje, zařízení a to zejména stroje na ochranu rostlin, umí je obsluhovat, provést základní seřízení, údržbu a drobné opravy,
- zná funkce testovacího zařízení strojů na ochranu rostlin,
- při práci dodržuje hlavní zásady bezpečnosti a hygieny práce i ochrany zdraví lidí
- dokáže uplatnit nejdůležitější zásady tvorby a ochrany životního prostředí, zejména při ochraně včel, ryb a zvířat při práci s pesticidy,
- umí dbát o zachování biodiverzity a biologické rovnováhy v krajině,
- pracuje s expertními počítačovými systémy v ochraně rostlin,
- dbá na ekonomické využívání surovin, energie a materiálů,
- ovládá základní právní normy, platné na úseku rostlinolékařské péče a dbá o jejich dodržování,
- ovládá řízení motorových vozidel skupiny T, B (dívky a C (chlapci).

Absolvent studia je schopen se uplatnit jako:

- živnostenský podnikatel v oboru diagnostické, zkušební a poradenské činnosti v ochraně rostlin,
- živnostenský podnikatel v oboru ošetřování rostlin, rostlinných produktů, objektů a půdy proti škodlivým organizmům přípravky na ochranu rostlin,
- podnikatel v distribuci chemických přípravků na ochranu rostlin,
- živnostenský podnikatel v oboru kontrolního testování mechanizačních prostředků na ochranu rostlin,
- agronom, specialista na ochranu rostlin v zemědělských podnicích
- technik na výzkumných a zkušebních pracovištích na úseku rostlinolékařství,
- živnostenský podnikatel v oblasti dezinfekce, dezinfekce, deratizace,
- podnikatel ve výrobě biopreparátů.

UČEBNÍ PLÁN

studijního oboru

42-35-6 Rostlinolékařství

Denní studium pro absolventy základních škol

Schválilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky dne 23.10.1997, čj. 32 721/97-71 s platností od 1. září 1998 počínaje 1.ročníkem.

Kategorie a názvy vyučovacích předmětů	Počet týdenních vyučovacích hodin v ročníku				Celkem
	1.	2.	3.	4.	
A. Povinné vyučovací předměty					
a/ základní					
1. Všeobecně vzdělávací					
Český jazyk a literatura	2	2	2	3	9
Cizí jazyk	3	3	3	3	12
Občanská nauka	-	-	2	-	2
Dějepis	2	-	-	-	2
Hospodářský zeměpis	-	2	-	-	2
Matematika	3	2	2	-	7
Fyzika	3(1)	-	-	-	3
Tělesná výchova	2	2	2	2	8
2. Odborné					
Biologie a ekologie	4(1)	3(1)	-	-	7
Chemie	4(1)	3(0,5)	-	-	7
Biometrie	-	2(0,5)	-	-	2
Stroje a zařízení	3(1)	2(0,5)	2(0,5)	-	7
Motorová vozidla	-	2	2	-	4
Výpočetní technika	2(2)	2(2)	-	-	4
Pěstování rostlin	-	3(1)	4(1)	4(1)	11
Ekonomika a podnikání	-	-	3(1)	4(1)	7
Fytopatologie	-	-	3(1)	3(1)	6
Rostlinolékařská zoologie	-	-	3(1)	3(1)	6
Herbologie	-	-	2(0,5)	3(1)	5
Metody a systémy ochrany rostlin	-	-	-	2(0,5)	2
Právo a předpisy v rostlinolékařství	-	-	-	1	1
Praxe	4	2	-	-	6
b) Výběrové vyučovací předměty	-	2	2	4	8
Celkem	32	32	32	32	128

B. Nepovinné vyučovací předměty

Doporučené výběrové vyučovací předměty

Ročník	Předmět	Počet hodin
2.	Konverzace v cizím jazyce	2
	Technika administrativy	2
3.	Konverzace v cizím jazyce	2
	Hospodářská korespondence	2
	Účetnictví	2
	Laboratorní kontrola	2
4.	Konverzace v cizím jazyce	2
	Psychologie v podnikání	2
	Ochrana a tvorba životního prostředí	2
	Řízení speciálních strojů	2(0,5)
	Šlechtění a semenářství	2(0,5)
	Informatika v zemědělství	2
	Marketing a management	2
	Biotechnologické procesy	2

Poznámky :

1. Konkrétní rozvržení učiva do jednotlivých ročníků navrhnou vyučující a po projednání v předmětových komisích je schvaluje ředitel školy.
2. Pomlčka (-) u příslušného předmětu a ročníku učebního plánu znamená, že předmět se v tomto ročníku nezafazuje.
3. Počet hodin tělesné výchovy lze podle podmínek školy zvýšit o jednu hodinu s tím, že tato hodina nebude započítávána do součtu týdenních vyučovacích hodin.
4. V základních matematicko-přírodovědných a odborných i výběrových vyučovacích předmětech se do učebního plánu zařazují cvičení, při kterých se třída dělí na skupiny podle platných předpisů. Cvičení lze organizovat jako pravidelně se opakující cvičení v rámci týdenní hodinové dotace předmětu nebo jako bloková cvičení, přičemž počet hodin cvičení v bloku se započítává do celkové dotace předmětu. Počet hodin cvičení z celkové dotace předmětu v příslušném ročníku je uveden u jednotlivých předmětů v závorce.

